

معاونت آموزش قوه قضائیه

ویژه نامه قوانین و مقررات

سال دوم، شماره یازدهم، اردیبهشت ماه ۱۳۸۹

معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه

۱۳۸۹

همکار محترم:

بدف اصلی از انتشار این ویژه نامه اطلاع یابی به موقع مخاطبین از قوانین و مقررات جدید تصویب می باشد لذا با توجه به درخواستهای مکرر قضات محترم از
سراسر کشور به منظور حصول اطمینان بیشتر از رسیدن به نامه به دست مخاطبین در اقصی نقاط کشور، این ویژه نامه به طور مستقیم برای متقاضیان که نسبت به
تکمیل و ارسال «فرم درخواست اشترک» اقدام کرده اند، ارسال خواهد شد.
در صورت تمایل به دریافت مستر شماره های بعدی لازم است فرم مندرج در صفحه پایانی را تکمیل و ارسال فرمایید.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۷
بخش اول: قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی	۱۱
۱- نظریه رئیس مجلس شورای اسلامی موضوع صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران»	۱۳
۲- قانون برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجو در دوره های تحصیلات تکمیلی و تخصصی	۲۴
۳- قانون چگونگی اعتراض کارکنان مشمول قوانین استخدامی نیروهای مسلح نسبت به آراء صادره از هیأت های رسیدگی به تخلفات انضباطی	۲۶
بخش دوم: بخشنامه های قوه قضائیه	۲۹
۱- آیین نامه تعیین گروه های شغلی و ضوابط مربوط به ارتقاء گروه و تغییر مقام قضات	۳۱
۲- اصلاحیه فصل سوم از بخش سوم آئین نامه اجرائی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور	۴۱
بخش سوم: استفتائات قضایی و نظریات مشورتی	۴۹
الف : استفتائات قضایی	۵۱
۱- استفتاء ۷۰۲۰: مالکیت مشتری نسبت به مبیع از حین عقد	۵۱
۲- استفتاء ۷۰۲۲: حکم مبیع قرار گرفتن منفعت	۵۲
۳- استفتاء ۷۰۲۳: نقش علم و جهل بایع و مشتری نسبت به مقدار شاخص اندازه گیری	۵۳
۴- استفتاء ۷۱۶۹: حکم شرط عدم مطالبه مهریه در زمان حیات شوهر	۵۴
۵- استفتاء ۷۱۷۰: حکم بیعی که بخشی از ثمن مستحقاً للغير باشد	۵۶
ب : نظریات مشورتی	۵۷
۱- عدم صلاحیت شوراهای حل اختلاف نسبت به دعاوی مالی که طرف آن دولت یا موسسه عمومی باشد	۵۷
۲- مقررات آ.د.م. و اختلافات کارگر و کارفرما	۵۸
۳- عدم مسئولیت تضامنی مالک و متصرف در صورت بیمه شخص ثالث نمودن وسیله نقلیه	۵۸
۴- منوط بودن اجرای احکام کشور دیگر به وجود قرارداد یا رویه متقابل	۵۹

- ۵- عطف به ماسبق نشدن مقررات مادتين ۹۴۶ و ۹۴۸ ق.م.----- ۵۹
- ۶- مرجع تشخيص چگونگي نگهداري وثيقه----- ۶۰
- ۷- قبول مازاد ارزش ملك مرهونه به عنوان وثيقه----- ۶۰
- ۸- تبين تفاوت مادتين ۱۴۵ و ۱۴۶ ق.آ.د.ك.----- ۶۰
- ۹- ملاك تعيين قلمرو حوزه قضايي----- ۶۱
- ۱۰- كسر از حقوق ماهانه محكوم عليه در صورت امتناع وي از پرداخت اقساط----- ۶۱
- ۱۱- صلاحيت دادگاه كيفري استان براي رسيدگي به قتل عمد حتي در صورت صرف نظر اوليا از قصاص----- ۶۱
- ۱۲- امكان پرداخت ديه جرح از بيت المال----- ۶۱
- ۱۳- قابل اعتراض بودن و نبودن قرار عدم صلاحيت----- ۶۲
- ۱۴- عدم تأثير تعدد سلاح در تعدد مادي----- ۶۲
- ۱۵- جرم نبودن انتقال سهام شخص حقوقي داراي امتياز نشرية----- ۶۳
- ۱۶- مكلف نبودن قاضي به اجراي مصوبات مغاير قانون شوراي امنيت كشور----- ۶۳
- ۱۷- اختصاص مقررات مربوط به مستثنيات دين به شخص حقيقي- شمول مقررات مربوط به مستثنيات دين نسبت به تأمين خواسته----- ۶۳
- ۱۸- مقام صالح اخذ ضامن يا تأمين براي اجراي حكم غيابي----- ۶۴
- ۱۹- مرجع صالح براي صدور گواهي كفالت----- ۶۴
- ۲۰- نكول محسوب نشدن امتناع خواهان از ادای سوگند----- ۶۴
- بخش چهارم: مصوبات شوراي عالي انقلاب فرهنگي----- ۶۵**
- اساسنامه اصلاحي دانشگاه آزاد اسلامي----- ۶۷
- بخش پنجم: ضميمه----- ۷۷**
- فهرست موارد حذف شده از شماره هاي روزنامه رسمي اردیبهشت ماه----- ۷۹
- نظرخواهي----- ۸۳

هو العلم

مقدمه

۱- نیازهای اطلاع‌یابی قنات:

قوانین و مقررات ابزار کار قاضی و حقوقدان است. تغییر مستمر و پرشتاب قوانین و مقررات امری محتوم است و مقاومت در مقابل آن چاره‌ساز نیست. بر این اساس باید سازوکاری مستقر کرد تا «اطلاع‌یابی قنات» از تغییر قوانین و مقررات با سهولت و سرعت لازم و با امکان بازیابی سریع اطلاعات فراهم شود.

۲- تحول در مدل‌های اطلاع‌رسانی و اطلاع‌یابی:

تا این نیاز «اطلاع‌یابی قنات» از تفسیرات قوانین و مقررات با روشهایی که قریب به یک قرن از آن می‌گذرد «تصمیمی‌هینه» نیست. چرا که در حال حاضر شاخه علمی جدیدی «حوزه کتابداری با نام «علم اطلاع‌رسانی»^۱ ایجاد شده است و از مسلمات این رشته علمی آنست که طراحی و ارائه «خدمات اشاعه اطلاعات»^۲ باید متناسب با نیاز مخاطبان باشد و از منطقی‌پرو، مشی تبعیت کند.

۱. مزینانی، علی، کتابخانه و کتابداری، سمت، چاپ دوم، ص ۱۳۱.

۲. دآمدی بر کتابداری، ص ۱۱.

۳- پژوهشهای انجام شده:

کتابخانه مرکزی قوه قضائیه به عنوان یکی از زیرمجموعه های معاونت آموزش قوه قضائیه دو تحقیق در این زمینه به انجام رسانده است. در تحقیق اول «رفتار اطلاع یابی قضات از تغییر قوانین و مقررات» به پژوهش گذاشته شده است و در تحقیق دوم «وضعیت سنجی توزیع روزنامه رسمی در سطح کشور» بررسی شده است. نتایج حاصل از این پژوهش ها کلی از آن است که:

اولاً: روزنامه رسمی با بهترینر فناوریهای نوین تحول زیادی برای انجام ناموریتهای سازمانی داشته است.

ثانیاً: ارسال نسخه کاغذین روزنامه رسمی برای اطلاع رسانی تغییرات قوانین و مقررات از نظر اثر بخشی باتریدیهایی مواجه است.

برخی از این تردیدها عبارتند از:

- یک بار مصرف بودن نسخه های کاغذین روزنامه رسمی
- عدم امکان بایگانی آسان و بازیابی سریع اطلاعات
- ضعف مکانیزم اطمینان از وصول روزنامه رسمی به مصرف کننده
- انبوهی و تراکم روزنامه ها در طول یک یا چند سال که مشکل نگهداری آنها را پدید می آورد.
- هزینه سنگین ناشی از تولید و توزیع شماره های مختلف از روزنامه مزبور در سطح کشور

---

۳ و ۲. پژوهشهای مزبور در مجموعه اسناد سازمانی و مدارک علمی معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه منبسط است.

۴- مجموعه پیش رو:

بر اساس پژوهشهای مزبور، طرح تأمین نیازهای اطلاعاتی قضاات از تغییرات قوانین در دستور کار قرار گرفت. به موجب این طرح، تغییرات قوانین و مقررات در قالب و برنامه‌های خاصی و در فواصل مابین دین و بین قضاات محترم توزیع شد. اکنون و پس از تجربه تهیه و توزیع ۹ شماره از این ویژه‌نامه به عنوان ضمیمه نشریه پیام آموزش که تا پایان سال ۱۳۸۸ به انجام رسید، طرح نکات زیر را مناسب می‌دانیم:

- ۱- حدود و خراش‌ها از قضاات محترمی که از این مجموعه استفاده کرده‌اند به صورت کتبی نظرات خود را اعلام نموده‌اند.
- ۲- قریب به اتفاق نظرات واصله (بیش از ۹۵ درصد) بحکایت از رضایت مخاطبان و استقبال بی‌نظیر آنها دارد.
- ۳- در موارد اندکی نیز مشکلات و انتقاداتی مطرح شده است که البته حاوی نکات مهم و ارزنده‌ای است.
- ۴- عمده‌ترین مشکل اعلام شده مربوط به توزیع نامناسب و دیر هنگام ویژه‌نامه است.
- ۵- بخش دیگری از پیشنهادات به گونه‌ای است که نظر مخالف آن هم واصل شده است. مثلاً بعضی معتقد به پر حجم شدن نظرات مشورتی و استفتائات هستند و برخی نظرات مخالف مطرح کرده‌اند.
- ۶- به منظور بهبود سیستم توزیع مقرر شده است تا هر شماره مستقیماً برای شخص مخاطب و به آدرس اعلام شده آنها که لزوماً محل کار نیست - ارسال شود.

۷- برای این منظور فرم تقاضای اشتراک در پایان ویژه نامه ارائه شده است؛ از کلیه همکاران محترمی که تاکنون این فرم را تکمیل نکرده اند تقاضای شواقدام مقتضی معمول دارند.

۸- از کلیه صاحب نظران، مدیران محترم قضایی و قضات ارجمند تقاضای شواقدام هر گونه نظر اصلاحی را به آدرس ویژه نامه ارسال کنند.

۹- از حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر واعظی معاون محترم آموزش و تحقیقات قوه قضائیه به خاطر تاکید و عنایت و همراهی ویژه ای که با این برنامه دارند تشکر می کنم. همچنین از همکار ارجمند جناب آقای سید فاضل نوری دبیر محترم شورای نظارت بر آموزش اساتید و همکاران محترمشان به خاطر زحماتی که در تهیه این مجموعه متحمل می شوند صمیمانه قدردانی می کنم. و به منظور از همکار گرامی جناب آقای دکتر کوننده مدیرکل محترم اداره حقوقی و همکارانشان به خاطر در اختیار گذاشتن آخرین نظرات اداره حقوقی پاسخگویی می شود. امید آن که این مجموعه بتواند بخشی از نیازهای اطلاعاتی قضات ارجمند از تغییرات قوانین و مقررات را تسهیل کند. بحول الله تعالی

محمد درویش زاده

مدیرکل برنامه ریزی و تدوین
مقنن آموزشی

بخش اول:

قوانین مصوب مجلس شورای اسلامی

۱. نظریه رئیس مجلس شورای اسلامی موضوع صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران»

شماره ۱۷۱/۸۲۵۵ هـ/ب

جناب آقای دکتر احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب نامه هیأت محترم وزیران به شماره ۵۲۸۷۹/ت ۳۹۱۸۱ مورخ ۱۳۸۷/۴/۱۱، موضوع «اصلاح تصویب نامه ۲۴۴۹۹/۱۵۱۴۳ هـ مورخ ۱۳۸۱/۴/۵، متعاقب بررسی ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آئین نامه اجرائی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی الاثر بوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«با توجه به ماده (۶) قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا مبنی بر ضرورت ساماندهی نحوه تردد وسایط نقلیه جهت کاهش آلودگی هوا، و نظر به ماده (۴) قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت که براساس آن «دریافت هرگونه وجه، کالا و یا خدمات تحت هر عنوان از اشخاص حقیقی و حقوقی توسط وزارتخانه ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی غیر از مواردی که در مقررات قانونی مربوط معین شده یا می شود... ممنوع می باشد» علیهذا، عبارت «بهای مجوزهای صادره» الحاقی به تبصره (۲) ماده (۲) آئین نامه اجرائی که متضمن تجویز دریافت وجه در قبال صدور مجوز تردد وسایط نقلیه می باشد، مغایر با نظر مقنن و مغایر با قانون می باشد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۸۹/۲/۱۸

شماره ۱۷۰/۸۲۵۴ هـ/ب

جناب آقای دکتر احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه شماره ۱۹۳۵۴۲/ت/۴۲۹۸۶ ک مورخ ۱۳۸۸/۱۰/۱، موضوع «آئین‌نامه خرید خدمات مشاوره»، و متعاقب بررسی‌ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آئین‌نامه اجرائی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی‌الاثربوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«به موجب تبصره (۱) بند (۸) ماده (۱) قانون راجع به منع مداخله وزرا و نمایندگان مجلسین و کارمندان در معاملات دولتی و کشوری، «پدر و مادر و برادر و خواهر و زن یا شوهر و اولاد بلافصل و عروس و داماد اشخاص مندرج در این قانون و همچنین شرکت‌ها و مؤسساتی که اقرباء فوق‌الذکر به نحو مندرج در بند (۷) و (۸) (همین قانون) در آن سهام یا دارای سمت باشند نمی‌توانند با وزارتخانه‌ها و یا بانک‌ها و یا شهرداری‌ها و سازمان‌ها و یا سایر مؤسسات مذکور در این قانون که این اشخاص در آن سمت وزارت یا معاونت یا مدیریت دارند وارد معامله یا داوری شوند». از آنجا که بند (ب) ماده (۹) تصویب‌نامه تصریح و اشاره‌ای به ممنوعیت حضور و مداخله اشخاص مذکور در معاملات دولتی و کشوری را ندارد مغایر با قانون می‌باشد.»

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۸۹/۲/۱۸

شماره ۱۶۹/۸۲۵۲ هـ/ب

جناب آقای دکتر احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه شماره ۱۸۴۳۸۰/ت/۴۳۸۱۳ هـ مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۸،

موضوع «تعیین حق بیمه درمانی خانوارهای کارکنان و بازنشستگان کشوری و لشگری»، و متعاقب بررسی‌ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آئین‌نامه اجرائی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر قانونی، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی‌الاثربوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«با توجه به ماده (۲) قانون اصلاح قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور مصوب ۱۳۸۸/۱۱/۶ که براساس آن حکم بند (۱۴) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ لغو شده است، علیهذا از تاریخ لازم‌الاجراشدن قانون اصلاحی، اجرای مصوبه مذکور که براساس بند فوق‌الذکر به تصویب رسیده است، ملغی‌الاثرباشد.»

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

شماره ۱۷۲/۸۲۵۶ ه/ب

۱۳۸۹/۲/۱۸

جناب آقای دکتر احمدی‌نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه شماره ۴۱۷۹۰/ت/۴۲۶۱۸ مورخ ۱۳۸۸/۲/۲۸، موضوع «هزینه کرد وجوه واریزی بابت اخذ جرایم تعزیرات حکومتی»، و متعاقب بررسی‌ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آئین‌نامه اجرائی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی‌الاثربوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«۱- براساس ماده (۷۳) قانون نظام صنفی «از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون، رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و تعیین جریمه‌های آنها تنها به موجب احکام این قانون صورت خواهدپذیرفت. قوانین و مقررات مغایر با این قانون از جمله مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام درخصوص تعزیرات حکومتی مربوط به اصناف و واحدهای صنفی موضوع این قانون لغو می‌گردد». ۲- تبصره (۳) ماده (۷۲) قانون مذکور نیز مقرر می‌دارد «درآمدهای ناشی از جریمه‌های دریافتی به حساب خزانه واریز خواهدگردید. معادل این مبلغ در بودجه‌های سنواتی منظور خواهدشد تا توسط وزارت بازرگانی برای اجرای این قانون به مصرف برسد». از آنجا که اطلاق عبارت «جرائم تعزیرات حکومتی» مذکور در مصوبه شامل تخلفات صنفی نیز می‌شود و با توجه به اینکه برای جرائم ناشی از تخلفات صنفی از حیث ضرورت واریز به حساب خزانه و پیش‌بینی نمودن آن در بودجه‌های سنواتی قبل از هرگونه دخل و تصرف، احکام دیگری مقرر شده است، علیهذا عبارت اخیرالذکر، از حیث اطلاق و اشمال آن بر جرائم ناشی از تخلفات صنفی، همچنین از جهت تعمیم و تسری یافتن حکم ناظر بر چگونگی مصرف وجوه حاصل از «جرائم تعزیرات حکومتی» به جرائم و تخلفات مذکور در قانون نظام صنفی، مغایر با ماده (۷۳) و تبصره (۲) ماده (۷۲) قانون نظام صنفی می‌باشد.»

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

شماره ۱۷۸/۸۲۶۱ ه/ب

۱۳۸۹/۲/۱۸

جناب آقای دکتر احمدی‌نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه شماره ۱۸۱۴۳۴/ت/۴۳۱۸۲ ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۴، موضوع «آئین‌نامه اجرائی قانون مبارزه با پولشویی»، و متعاقب بررسی‌ها و اعلام‌نظر مقاماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آئین‌نامه اجرائی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر

قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی‌الاثربوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«۱- صدر مصوبه از حیث عدم تصریح به پیشنهاد «شورای عالی مبارزه با پولشویی»، مغایر با بند (۲) ماده (۴) قانون مبارزه با پولشویی - مصوب ۱۳۸۶- می‌باشد. ۲- الف - ماده (۱) قانون مبارزه با پولشویی، مقرر می‌دارد: «اصل بر صحت و اصالت معاملات تجاری... است مگر آنکه براساس مفاد این قانون خلاف آن به اثبات برسد. استیلای اشخاص بر اموال و دارائی اگر توأم با ادعای مالکیت باشد، دال بر ملکیت است.» ب - در ماده (۳۵) قانون مدنی آمده است: «تصرف به عنوان مالکیت دلیل مالکیت است مگر اینکه خلاف آن ثابت شود.» ج - ماده (۳۶) قانون اخیر مقرر می‌دارد: «تصرفی که ثابت شود ناشی از سبب مملک یا ناقل قانونی نبوده معتبر نخواهد بود.» د - طبق ماده (۳۰۹) قانون مدنی: «هرگاه شخصی مالک را از تصرف در مال خود مانع شود بدون آنکه خود او تسلط بر آن مال پیدا کند غاصب محسوب نمی‌شود لکن در صورت اتلاف یا تسبیت ضامن خواهد بود.» ه - مضافاً اینکه به موجب ماده (۱۰) قانون مبارزه با پولشویی، «کلیه اموری که در اجرای این قانون نیاز به اقدام یا مجوز قضائی دارد باید طبق مقررات انجام پذیرد.» با عنایت به اینکه مواد قانونی مذکور، علاوه بر تصریح به اصل صحت و اصالت در معاملات، استیلای مالکانه اشخاص بر اموال و دارائی را دلیل مالکیت می‌داند و هرگونه ایجاد محدودیت در دخل و تصرف و اعمال حقوق مالکانه نسبت به اموال و دارائی‌شان را مشروط به رعایت موازین قانونی و قضائی می‌داند، علیهذا عبارت: «... و یا ظن به انجام فعالیت‌های پولشویی» مندرج در ماده (۵) آئین‌نامه که از جمله علل و موجبات خودداری از ارائه خدمات به ارباب رجوع محسوب گردیده است و باعث ممانعت از استیلاء و دخل و تصرف قانونی مالک در اموال و دارائی خود می‌گردد علاوه بر مغایرت با مواد مذکور در قانون مدنی، مغایر با مواد (۱ و ۲) و ماده (۱۰) قانون مبارزه با پولشویی می‌باشد که به جای ظن مندرج در آئین‌نامه، رعایت مفاد قانون و اعمال موازین قضائی را ملاک و مبنای

اثبات خلاف اصل صحت و اصالت معاملات تجاری برمی‌شمارد. ۳- عبارت «... باید اختیارات و دسترسی‌های لازم و کافی را در محدوده هر یک از اشخاص مشمول، برای انجام وظایف قانونی خود داشته باشند» از حیث اطلاق و عبارت «و انجام تحقیقات و گزارش به مراجع ذی‌ربط توسط آنان نباید منوط به تأیید و تصویب مراجع دیگری باشد.» مندرج در ماده (۲۳) آئین‌نامه، مغایر با ماده (۱۰) قانون مبارزه با پولشویی می‌باشد که مقرر می‌دارد: «کلیه اموری که در اجرای این قانون نیاز به اقدام قضائی دارد، باید طبق مقررات انجام پذیرد.» ۴- عبارت صدر ماده (۲۴) آئین‌نامه لغایت «...تأمین نماید.» از حیث اطلاق و عدم تصریح به اخذ مجوز قضائی در موارد ضروری، مغایر با ماده (۱۰) قانون مبارزه با پولشویی می‌باشد. ۵- تبصره (۳) ماده (۲۶) آئین‌نامه، از این حیث که آئین‌نامه مصوب شورای عالی مبارزه با پولشویی را بدون تصویب آن توسط هیأت وزیران لازم‌الاجرا می‌داند، مغایر با تبصره (۳) ماده (۴) قانون مبارزه با پولشویی می‌باشد. ۶- به موجب تبصره (۲) ماده (۴) قانون مبارزه با پولشویی «ساختار و تشکیلات اجرائی شورای عالی مبارزه با پولشویی متناسب با وظایف قانونی آن با پیشنهاد شورا به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.» با عنایت به اینکه ابلاغ تشکیلات اداری توسط معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس جمهور، برای اجراء فرع بر تصویب است، علیهذا عبارت «در جهت اجرای کامل قانون و افزایش حداقل در تشکیلات اداری ابلاغ نماید.» مندرج در ماده (۴۰) آئین‌نامه که بدون تصریح به ضرورت تصویب آن از طریق هیأت وزیران، مشعر بر تصویب ساختار و تشکیلات اجرائی شورا توسط معاونت توسعه مدیریت و... می‌باشد مغایر با تبصره (۲) قانون مذکور است. ۷- به موجب ماده (۱) قانون محاسبات عمومی، «بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یک سال مالی تهیه می‌شود.» همچنین طبق ماده (۷) قانون مذکور، «اعتبار عبارت از مبلغی است که برای مصرف یا مصارف معین به منظور نیل به اهداف و اجرای برنامه‌های دولت به تصویب مجلس... می‌رسد.» علیهذا، عبارت: «از محل اعتبارات مقرر در قانون بودجه تأمین و...» از حیث اطلاق و اجازه تغییر و جابجائی در محل‌های معین شده برای هزینه شدن اعتبارات، مغایر

با ماده (۷) و از حیث عدم تصریح به سال معین، مغایر با ماده (۱) قانون محاسبات عمومی کشور می‌باشد.»

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۸۹/۲/۱۸

شماره ۱۸۰/۸۲۷۰ هـ/ب

جناب آقای دکتر احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه شماره ۱۳۹۳۰/ت/۳۹۶۲۶ هـ مورخ ۱۳۸۷/۲/۴، موضوع «اصلاح ماده (۳۷) اصلاحی آیین‌نامه اجرایی قانون رسیدگی به تخلفات اداری»، و متعاقب بررسی‌ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین‌نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی‌الاثربوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«با توجه به ماده (۲۲) قانون رسیدگی به تخلفات اداری مصوب ۱۳۷۲/۹/۷، هیأت عالی نظارت به ریاست دبیر کل سازمان امور اداری و استخدامی کشور (معاون توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور) تشکیل می‌شود. علیهذا، عبارت «یا نماینده یا معاون وی» مندرج در متن تصویب‌نامه، مبنی بر تجویز عضویت و حضور فرد اخیر در هیأت فوق‌الذکر، از حیث توسعه شمول قانون، مغایر با ماده (۲۲) قانون رسیدگی به تخلفات اداری می‌باشد.»

رییس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۸۹/۲/۱۸

شماره ۱۷۷/۸۲۶۰هـ/ب

جناب آقای دکتر احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه شماره ۱۷۷۴۵۹/ت/۴۳۲۸۶ک مورخ ۱۳۸۸/۹/۸ و متعاقب بررسی‌ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین‌نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر قانونی، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی‌الاثراً بوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«ماده (۱۳۲) قانون اصلاح قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۸۰ مقرر می‌دارد: «درآمد مشمول مالیات ابرازی ناشی از فعالیت‌های تولیدی و معدنی در واحدهای تولیدی یا معدنی در بخش‌های تعاونی و خصوصی... به مدت ده سال از مالیات... معاف هستند.» بنابراین عبارت «تمامی واحدهای تولیدکننده تجهیزات»، مندرج در صدر ماده (۳) آیین‌نامه، از آن حیث که اطلاق آن علاوه بر واحدهای تولیدکننده در دو بخش تعاونی و خصوصی، واحدهای فعال در بخش دولتی را نیز در بر می‌گیرد، مغایر با قانون است.»
رییس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۸۹/۲/۱۸

شماره ۱۷۶/۸۲۵۹هـ/ب

جناب آقای دکتر احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت شماره ۱۰۶۰۵۵/ت/۴۱۶۳۰هـ مورخ ۱۳۸۸/۵/۲۵، موضوع «نحوه ترخیص محموله‌های فرآورده‌های نفتی»، و متعاقب بررسی‌ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم

(۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین‌نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی‌الاثربوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«به موجب تبصره (۱) ماده (۲۰) قانون مالیات بر ارزش افزوده، «گمرک جمهوری اسلامی ایران مکلف است مالیات موضوع این قانون را قبل از ترخیص از واردکنندگان کالا وصول... نماید». از آنجا که در مصوبه مذکور، صرفاً تعهد به پرداخت مالیات بر ارزش افزوده قبل از ترخیص کالا لازم شمرده شده است و نه پرداخت آن، علیهذا بند (۱) و به تبع آن بندهای (۲)، (۴) و (۵) تصویب‌نامه مغایر با تبصره مذکور می‌باشد.»

رییس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

شماره ۱۷۳/۸۲۵۷هـ/ب

۱۳۸۹/۲/۱۸

جناب آقای دکتر احمدی‌نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه شماره ۳۶۵۳۵/ت/۳۹۶۳۰هـ مورخ ۱۳۸۷/۳/۱۱ و متعاقب بررسی‌ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین‌نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر قانونی، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی‌الاثربوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«۱- براساس ماده (۷۳) قانون نظام صنفی کشور، مصوب ۱۳۸۲، «از زمان لازم‌الاجراء شدن این قانون، رسیدگی به تخلفات افراد صنفی و تعیین جریمه‌های آنها تنها به موجب احکام این قانون صورت خواهد پذیرفت. قوانین و مقررات مغایر با این قانون از جمله

مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام در خصوص تعزیرات حکومتی مربوط به اصناف و واحدهای صنفی موضوع این قانون لغو می‌گردد». ۲- تبصره (۳) ماده (۷۲) قانون مذکور نیز مقرر می‌دارد: «درآمدهای ناشی از جریمه‌های دریافتی به حساب خزانه واریز خواهد گردید. معادل این مبلغ در بودجه‌های سنواتی منظور خواهد شد تا توسط وزارت بازرگانی برای اجرای این قانون به مصرف برسد». از آنجا که عبارت «جرائم تعزیرات حکومتی» مندرج در مصوبه از حیث اطلاق شامل تخلفات صنفی نیز می‌شود و با توجه به اینکه برای تخلفات صنفی و جرائم ناشی از آن، احکام دیگری در تبصره (۳) ماده (۷۲) قانون نظام صنفی کشور، مقرر گردید و به عبارت دیگر، ماده (۷۳) و تبصره (۳) ماده (۷۲) قانون اخیرالذکر، ناسخ اطلاق عبارت «کلیه درآمدهای ناشی از جریمه‌های دریافتی» مندرج در تبصره (۵) ماده واحده قانون اصلاح قانون تعزیرات حکومتی، مصوب مجمع تشخیص مصلحت نظام می‌باشد، که مستند هیأت محترم وزیران در متن تصویب‌نامه قرار گرفت، علیهذا عبارت «جرائم تعزیرات حکومتی» مندرج در متن تصویب‌نامه از جهت اطلاق و اشتغال آن بر جرائم ناشی از تخلفات صنفی، مغایر با قانون می‌باشد.

رییس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

شماره ۱۷۹/۸۲۶۹ ه/ب

۱۳۸۹/۲/۱۸

جناب آقای دکتر احمدی نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه شماره ۲۱۶۴۸۴/ت/۴۳۹۵۳ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۴ در خصوص «آیین‌نامه اجرایی بند (۷) ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور» و متعاقب بررسی‌های «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین‌نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک

هفته مهلت مقرر قانونی، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی‌الاثـر بوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«۱- در خصوص تصویب‌نامه شماره ۱۷۰۳۶۸/ت/۳۸۹۳۶ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۲، موضوع با طرح و بررسی مصوبات در «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین»، علاوه بر صدور رأی مقدماتی هیأت به شماره ۱۰۹۰۳ هـ/ب مورخ ۱۳۸۷/۲/۱۴ منتهی به اعلام رأی قطعی به شماره ۱۱۳/۱۰۹۱۹ هـ/ب مورخ ۱۳۸۸/۳/۲ مبنی بر اعلام مغایرت بخش‌هایی از مصوبه با قوانین گردید. ۲- علی‌رغم ابلاغ رأی قطعی مذکور، بند «هـ» از ماده (۸) «آیین‌نامه اجرایی بند «۷» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۷۸ کل کشور» موضوع تصویب‌نامه هیأت محترم وزیران به شماره ۲۱۶۴۸۴/ت/۴۳۹۵۳ هـ مورخ ۱۳۸۸/۱۱/۴ مقرر داشته است: «در راستای اجرای تصویب‌نامه شماره ۱۷۰۳۶۸/ت/۳۸۹۳۶ هـ مورخ ۱۳۸۶/۱۰/۲۲ در سال ۱۳۸۸ قیمت برق، گاز طبیعی و بنزین مصرفی تمامی دستگاه‌های دولتی به قیمت آزاد ذکر شده در بند «۷» ماده واحده قانون بودجه سال ۱۳۷۸ کل کشور و این آیین‌نامه محاسبه می‌شود.» از آنجا که مصوبه‌ای که قبلاً مغایرت آن با قوانین احراز و مراتب به هیأت محترم دولت اعلام گردید بدون هرگونه اصلاح و رفع مغایرت‌های اعلامی، مبنا و مستند بند «هـ» در مصوبه فوق‌الذکر قرار گرفته است، فاقد وجاهت قانونی است. به پیوست، تصویر رأی قطعی، متضمن نظر رئیس مجلس شورای اسلامی، به شماره ۱۱۳/۱۰۹۱۹ هـ/ب مورخ ۱۳۸۸/۳/۲ جهت اطلاع تقدیم می‌گردد.»

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی لاریجانی

۱۳۸۹/۲/۱۸

شماره ۱۸۱/۸۲۷۶ هـ/ب

جناب آقای دکتر احمدی‌نژاد

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

بازگشت به رونوشت تصویب‌نامه شماره ۱۵۳۹۶۵/ت/۴۱۴۹۸ هـ مورخ ۱۳۸۸/۸/۳ و متعاقب بررسی‌ها و اعلام نظر مقدماتی «هیأت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین» و مستنداً به صدر ماده واحده و تبصره (۴) الحاقی به «قانون نحوه اجراء اصول هشتاد و

پنجم (۸۵) و یکصد و سی و هشتم (۱۳۸) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و اصلاحات بعدی» و ماده (۱۰) آیین‌نامه اجرایی آن، مراتب متضمن اعلام نظر قطعی جهت اقدام لازم در مهلت مقرر قانونی و اعلام نتیجه به این جانب ابلاغ می‌گردد. بدیهی است پس از انقضای یک هفته مهلت مقرر قانونی، آن بخش از مصوبه که مورد ایراد قرار گرفته است ملغی‌الاثراً بوده و عمل به آن موجب مسئولیت قانونی است.

«۱- تبصره (۱) از قانون الحاق دو تبصره به ماده (۱۵) قانون عملیات بانکی بدون ربا، مصوب ۱۳۷۶/۱۱/۲۹ مقرر می‌دارد: «کلیه وجوه و تسهیلات اعطائی که بانکها در اجرای این قانون به اشخاص حقیقی و حقوقی پرداخت نموده یا می‌نمایند و برابر قرارداد تنظیمی مقرر شده باشد که اشخاص مذکور در سررسید معینی وجوه و تسهیلات دریافتی به انضمام سود و خسارت و هزینه‌های ثبتی و اجرائی، دادرسی و حق‌الوکاله را بپردازند، در صورت عدم پرداخت و اعلام بانک بستانکار قابل مطالبه و وصول است و کلیه مراجع قضائی و دوائر اجرای ثبت دفاتر اسناد رسمی مکلفند براساس مفاد اسناد و قراردادهای تنظیمی نسبت به صدور حکم و اجرائیه و وصول مطالبات بانک، طبق مقررات این قانون اقدام نمایند.» ۲- به موجب ماده (۱۰) و مواد (۲۱۹) الی (۲۲۵) قانون مدنی، طرفین قرارداد ملزم به اجرای مفاد قرارداد می‌باشند و هیچکدام از آنان نمی‌توانند بدون موافقت طرف مقابل شرایط قرارداد را تغییر دهند، با عنایت به اینکه در مورد بازپرداخت تسهیلات بانکی، صرفاً مفاد اسناد و قراردادهای تنظیمی ملاک عمل می‌باشد، علیهذا عبارت «به علاوه شش درصد (۶٪)»، مندرج در ذیل بند (الف) ماده (۱۱) تصویب‌نامه، علاوه بر مغایرت داشتن با تبصره (۱) الحاقی به ماده (۱۵) اصلاحی قانون عملیات بانکی بدون ربا، در مغایرت با مواد مذکور در قانون مدنی می‌باشد.»

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۸۷ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲۰)

۲. قانون برقراری عدالت آموزشی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات

تکمیلی و تخصصی

ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون سهمیه‌بندی در پذیرش دانشجو در دوره‌های تحصیلات تکمیلی و تخصصی (اعم از رشته‌های پزشکی و غیرپزشکی) در کلیه دانشگاه‌های

دولتی و غیردولتی به جز مواردی که در ذیل آمده ممنوع است:

۱- قانون ایجاد تسهیلات برای ورود رزمندگان و جهادگران داوطلب بسیجی به دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و اصلاحات بعدی شامل ایشارگران، جانبازان، خانواده مفقودالآثرها و شهداء به قوت خود باقی است.

۲- صددرصد (۱۰۰٪) پذیرش در رشته‌های تخصصی زنان و زایمان به خانمها اختصاص می‌یابد.

۳- ده درصد (۱۰٪) سهمیه مازاد بر ظرفیت در رشته‌های دستیاری پزشکی (رشته‌های مورد نیاز وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی) به مناطق محروم به داوطلبان بومی اختصاص می‌یابد و پذیرفته‌شدگان مکلفند به مدت سه برابر طول مدت تحصیل را صرفاً در مناطق محروم خدمت کنند و افرادی که سابقه خدمت در این مناطق را دارند حداکثر تا پنج سال از تعهد خدمتشان کسر می‌گردد.

تبصره - وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی علاوه بر سهمیه تعیین شده برای دستیاری پزشکی در این بند می‌تواند سهمیه خاص مازاد بر ظرفیت اعلام شده برای نقاط محروم و تخصص‌های مورد نیاز از داوطلبان زن و با تصویب هیأت وزیران اعمال نماید. پذیرش‌شدگان ملزم به تعهد خدمت عنوان شده در این بند می‌باشند.

۴- ده درصد (۱۰٪) سهمیه مازاد بر ظرفیت در مقطع دکتری برای مربیان رسمی (حداقل یک نفر) منوط به کسب حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) نمره آخرین فرد پذیرفته شده اختصاص می‌یابد.

۵ - دو و نیم درصد (۲/۵٪) سهمیه مازاد بر ظرفیت دستیاری به نیروهای مسلح در رشته‌های مورد نیاز با تأیید وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی منوط به کسب حداقل هشتاد درصد (۸۰٪) نمره آخرین فرد پذیرفته شده اختصاص می‌یابد.

تبصره ۱- مصوبه شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص اختصاص سهمیه برای نخبگان و استعدادهای برتر به قوت خود باقی است.

تبصره ۲- کلیه قوانین و مقررات سهمیه‌بندی برای تحصیلات تکمیلی به جز موارد مصرح در این قانون از جمله قانون تخصیص سهمیه برای زنان در پذیرش دستیاری رشته‌های تخصصی پزشکی مصوب ۱۳۷۲ لغو می‌گردد.

تبصره ۳- این قانون از زمان تصویب لازم‌الاجراء است.
قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و سه تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و نهم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱ به تأیید شورای نگهبان رسید.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۹۱ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲۵)

۳. قانون چگونگی اعتراض کارکنان مشمول قوانین استخدامی نیروهای مسلح نسبت

به آراء صادره از هیأت‌های رسیدگی به تخلفات انضباطی

ماده واحده - کارکنان مشمول قوانین و مقررات استخدامی نیروهای مسلح می‌توانند حداکثر یک ماه پس از ابلاغ رأی به شخص ذی‌نفع، نسبت به آراء قابل اجراء هر یک از هیأت‌های مذکور در مواد (۱۰۴) و (۱۰۵) قانون ارتش جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۶۶- و مواد (۱۱۴) و (۱۱۵) قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی - مصوب ۱۳۷۰ و مواد (۱۲۱) و (۱۲۲) قانون استخدامی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۲- به دیوان عدالت اداری شکایت نمایند. در غیر این صورت رأی صادره قطعی و قابل رسیدگی در دیوان نخواهد بود.

تبصره ۱- در صورت نقض آراء هر یک از هیأت‌ها توسط دیوان عدالت اداری، هیأت صادرکننده رأی مکلف است ظرف دو ماه از تاریخ ابلاغ نظر دیوان با رعایت تشریفات اداری مجدداً به موضوع رسیدگی و اتخاذ تصمیم نماید.

در مواردی که رأی اولیه هیأت‌ها مبنی بر اخراج و یا معافیت بوده و رأی اخیر نیز همان وضعیت را تأیید کند، هیأت‌های انضباطی مکلفند از دیوان عدالت اداری تقاضای تجدیدنظر نمایند. دیوان عدالت اداری حداکثر ظرف یک ماه رأی نهایی خود را صادر می‌کند. این رأی برای نیروهای مسلح لازم‌الاجراء می‌باشد.

تبصره ۲- وضعیت خدمتی فرد از زمان اجراء رأی اولیه هیأت‌های انضباطی منتظر خدمت محسوب و در صورت صدور رأی نهایی دیوان مبنی بر اعاده به خدمت، ایام مذکور به انتساب تبدیل خواهد شد.

تبصره ۳- آن تعداد از کارکنان نیروهای مسلح که قبل از تصویب این قانون به موجب قانون استخدامی ارتش جمهوری اسلامی ایران از تاریخ ۱۳۶۶/۷/۷ و قانون مقررات استخدامی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی از تاریخ ۱۳۷۰/۱/۱ و به موجب آراء صادره از هیأت‌های انضباطی در مورد آنان تصمیم‌گیری شده است از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون سه ماه مهلت دارند تا از آراء صادره به دیوان عدالت اداری شکایت نمایند، در غیر این صورت اعتراض آنان در محکمه مذکور مسموع نخواهد بود.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و سه تبصره در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ بیست و پنجم فروردین ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۸ به تأیید شورای نگهبان رسید.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۹۱ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲۵)

بخش دوم:

بخشنامه های قوه قضائیه

۱. آیین نامه تعیین گروه های شغلی و ضوابط مربوط به ارتقاء گروه و تغییر مقام

قضات

مقدمه

قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران با توجه به وظایف مصرح در قانون اساسی مسئولیت خطیری برعهده دارد و در این مسئولیت سنگین، قضات نقش اصلی را ایفاء می کنند. به همین جهت پایش مستمر و ارزشیابی عملکرد آنان و نظام مند شدن ترفیع پایه قضایی و ارتقای شغلی قضات از مسایل زیربنایی و اصولی قوه قضائیه است. بر این اساس آیین نامه تعیین گروه های شغلی و ضوابط مربوط به ارتقاء گروه و تغییر مقام قضات مصوب ۱۳۸۷/۹/۱۱ به موجب تبصره ۵ ماده ۱۴ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ با در نظر گرفتن مقررات تبصره ۱ ماده ۱۱۷ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ به شرح زیر اصلاح می گردد.

فصل اول

ضوابط ارتقاء گروه شغلی و تغییر مقام قضات

ماده ۱- تغییر مقام و ارتقاء گروه شغلی قضات با در نظر گرفتن میزان تجربه آنان در امور قضایی، تحصیلات، فعالیت های پژوهشی و تحقیقاتی، ارزشیابی و توانایی آنان در انجام امور محوله به شرح مواد آتی تعیین می گردد.

ماده ۲- ارتقاء گروه شغلی و تعیین سمت قضات، مستلزم داشتن سنوات قضایی و رعایت مراتب سمت های قضایی به شرح زیر است:

۱- موارد زیر جزء سنوات قضایی محسوب می شود:

الف - مدتی که دارنده پایه قضایی، مستقیماً به امر قضا در مراجع قضایی اشتغال داشته و یا بعنوان مدیر واحد قضایی یا ستادی قوه قضائیه و سازمان های وابسته به آن و یا در وزارت دادگستری فعالیت داشته است.

ب - سنوات دوره نمایندگی نمایندگان مجلس شورای اسلامی و اعضای شورای نگهبان که دارای پایه قضایی باشند.

ج - مدت فعالیت کسانی که قبل از انتقال به قوه قضائیه در سازمان قضایی نیروهای مسلح با ابلاغ رئیس قوه قضائیه بعنوان قاضی اشتغال بکار داشته اند.

د- مدت کارآموزی قضایی برابر با آیین‌نامه کارآموزی.

ه- مدت زمان حضور قضات در جبهه و همچنین مدت اسارت آنان مشروط به اینکه قبل از اعزام به جبهه یا اسارت دارای پایه قضایی بوده باشند.

تبصره - انفصال موقت و مرخصی‌های بدون حقوق و استعلاجی بیش از ۶ ماه در سال و نیز مأموریت‌های تحصیلی تمام وقت و مأموریت‌های تمام وقت به خارج از قوه قضاییه و سازمانهای تابعه جزء سوابق خدمت قضایی لحاظ نخواهد شد.

۲- سنوات قضایی و میزان تأثیر اشتغال در سمت‌های قضایی قبلی جهت ارتقاء به گروه یا سمت بالاتر و همچنین سنوات غیرقضایی مطابق دستورالعمل مصوب رئیس قوه قضاییه محاسبه خواهد شد.

ماده ۳- شرایط ارتقاء پایه قضایی به شرح زیر است:

۱- داشتن سنوات قضایی لازم که میزان آن سه سال برای ارتقاء هر پایه قضایی است، مگر اینکه شروع اشتغال به کار قضایی در تهران باشد که ارتقاء اولین پایه مستلزم سپری شدن دو سال خدمت قضایی است.

۲- ارتقاء سطح دانش و اطلاعات قضایی متناسب با پایه مورد درخواست.

۳- عملکرد مناسب و رعایت شوؤن قضایی.

تبصره - محکومیت‌های انتظامی مطابق مقررات مربوط، موجب تأخیر در ترفیع پایه قضایی است.

ماده ۴- ترفیع پایه قضایی با رعایت مقررات زیر موکول به بررسی و اعلام نظر دادگاه عالی انتظامی قضات و تصویب رئیس قوه قضاییه می باشد:

۱- ترفیع پایه قضایی باید تا اول شهریور ماه هر سال از ناحیه دارنده پایه قضایی درخواست و یا توسط مقام قضایی مافوق پیشنهاد و حسب مورد تحویل مقامات مافوق شود. مقامات مذکور پس از اعلام نظر، پیشنهاد یا درخواست ترفیع را حداکثر تا پایان شهریور ماه همان سال به دادگاه عالی انتظامی قضات ارسال خواهند داشت.

۲- دادگاه عالی انتظامی قضات موظف است سوابق و نحوه عملکرد قاضی را از دادرای انتظامی قضات استعلام نماید.

ماده ۵ - تعیین ضوابط ارزشیابی قضات مطابق آیین نامه نظارت و ارزیابی دادستانی انتظامی قضات منصوب رئیس قوه قضائیه خواهد بود.

ماده ۶ - ضوابط مربوط به تحصیلات و سوابق علمی و پژوهشی و نحوه محاسبه امتیازات آن مطابق دستورالعمل منصوب رئیس قوه قضائیه است.

ماده ۷- ضوابط مربوط به ارتقاء گروههای شغلی و تعیین سمت قضایی بر اساس دستور العمل جداگانه به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

تبصره ۱- قضاتی که بدون داشتن پایه و سنوات خدمت لازم و بنا به ضرورت در سمت بالاتر منصوب می‌شوند مادامی که در آن سمت فعالیت داشته باشند فقط از مابه‌التفاوت حقوق و مزایای سمت مورد تصدی، بدون اعطای گروه شغلی استفاده خواهند کرد. افزایش حقوق و مزایا ناشی از ارتقاء گروه بعدی (اعم از توقف یا تغییر سمت) تا استهلاك کامل از مابه‌التفاوت مذکور کسر خواهد شد.

تبصره ۲- چنانچه تغییر مقام یا نقل و انتقال و جابجایی محل خدمت قاضی به لحاظ ضرورت و مصلحت دستگاه قضایی مستلزم کاهش گروه شغلی باشد با تصمیم کمیسیون نقل و انتقال و موافقت رئیس قوه قضائیه، دارنده پایه قضایی از گروه شغلی سمت قبلی برخوردار خواهد شد.

تبصره ۳- قضاتی که تا زمان تصویب و اجرای این آیین‌نامه در گروههای بالاتری قرار دارند مادامی که متصدی سمت فعلی هستند در گروه فعلی خواهند ماند.

فصل دوم

گروههای شغلی

ماده ۸ - گروه شغلی قضات به موجب تبصره های ۲ و ۵ ماده ۱۴ قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت منصوب ۱۳۷۰/۶/۱۳ و تبصره ۱ ماده ۱۱۷ قانون مدیریت خدمات کشوری منصوب سال ۱۳۸۶ بشرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- پایه چهار قضایی - گروه یک (عدد مبناء ۸۰)

- کارآموز قضایی ضمن تحصیل

- کارآموز قضایی

تبصره - حقوق کارآموزان قضایی مستنداً به ماده ۵ قانون استخدام قضات و شرایط کارآموزی مصوب سال ۱۳۴۷ براساس حقوق مبنای گروه شغلی یک جدول قضات به علاوه حق جذب و فوق العاده شغل قضایی پرداخت می‌گردد.

- پایه چهار قضایی - گروه یک (سابقه قضایی تا ۳ سال - عدد مبناء ۹۰)

- مشاور قضایی دادرسی عمومی و انقلاب در امور مجبورین (اداره سرپرستی)

- مشاور قضایی دادگاه عمومی (ویژه رسیدگی به دعاوی خانواده و دادگاه اطفال)

- دادیار دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی

- دادرس علی البدل دادگاه عمومی و انقلاب

- قاضی شورای حل اختلاف

۲- پایه پنج قضایی - گروه دو (سابقه قضایی تا ۳ سال - عدد مبناء ۱۰۰)

- مشاور قضایی دادرسی عمومی و انقلاب در امور مجبورین (اداره سرپرستی)

- مشاور قضایی دادگاه عمومی (ویژه رسیدگی به دعاوی خانواده و دادگاه اطفال)

- دادیار دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی

- دادرس علی البدل دادگاه عمومی و انقلاب

- قاضی شورای حل اختلاف

۳- پایه شش قضایی - گروه سه (سابقه قضایی ۳ تا ۶ سال - عدد مبناء ۱۱۰)

- مشاور قضایی دادرسی عمومی و انقلاب در امور مجبورین (اداره سرپرستی)

- مشاور قضایی دادگاه عمومی (ویژه رسیدگی به دعاوی خانواده و دادگاه اطفال)

- دادیار دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی

- دادرس علی البدل دادگاه عمومی و انقلاب و نظامی

- قاضی شورای حل اختلاف

- مشاور قضایی دادگاه های نظامی

۴- پایه هفت قضایی - گروه چهار (سابقه قضایی ۶ الی ۹ سال - عدد مبناء ۱۲۰)

- مشاور قضایی دادرسی عمومی و انقلاب در امور محجورین (اداره سرپرستی)
- مشاور قضایی دادگاه عمومی (ویژه رسیدگی به دعاوی خانواده و دادگاه اطفال)
- دادیار دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- دادرس علی البدل دادگاه عمومی و انقلاب و نظامی
- قاضی شورای حل اختلاف
- مشاور قضایی دادگاههای نظامی
- ۵- پایه هشت قضایی - گروه پنج (سابقه قضایی ۹ الی ۱۲ سال - عدد مبناء ۱۳۰)
- دادیار دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- دادرس علی البدل دادگاه عمومی و انقلاب و نظامی
- مشاور قضایی دادگاه عمومی (ویژه رسیدگی به دعاوی خانواده و دادگاه اطفال)
- بازپرس دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- رئیس شعبه دادگاه عمومی و انقلاب و رئیس شعبه دادگاه نظامی دو
- معاون دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- معاون رئیس دادگاه عمومی بخش
- مشاور قضایی دادگاههای نظامی
- ۶- پایه نه قضایی - گروه شش (سابقه قضایی ۱۲ الی ۱۵ سال - عدد مبناء ۱۴۰)
- دادیار دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- دادرس علی البدل دادگاه عمومی و انقلاب و دادگاه نظامی
- دادرس علی البدل دادگاه نظامی یک
- معاون دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- بازپرس دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- رئیس شعبه دادگاه عمومی و انقلاب و رئیس شعبه دادگاه نظامی دو
- معاون قضایی رئیس شعبه اول دادگاه انقلاب
- معاون قضایی رئیس دادگستری شهرستان و معاون قضایی سرپرست مجتمع قضایی
- مشاور قضایی دادگاههای نظامی
- بازرس قضایی

- رئیس حوزه قضایی بخش
- ۷- پایه ده قضایی - گروه هفت (سابقه قضایی ۱۵ الی ۱۸ سال - عدد مبناء ۱۵۰)
- دادرس علی البدل دادگاه نظامی یک
- رئیس شعبه دادگاه عمومی و انقلاب و رئیس شعبه دادگاه نظامی دو
- بازپرس دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- معاون دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- معاون قضایی رئیس دادگستری شهرستان و معاون قضایی سرپرست مجتمع قضایی
- رئیس دادگستری شهرستان
- دادستان عمومی و انقلاب و دادستان نظامی
- معاون قضایی رئیس شعبه اول دادگاه انقلاب
- رئیس شعبه اول دادگاه انقلاب
- مستشار و دادرس علی البدل دادگاه تجدیدنظر و دادگاه کیفری استان
- معاون رئیس شعبه اول دادگاه عمومی و انقلاب مرکز استان و سرپرست مجتمع قضایی
- بازرس قضایی
- مستشار قضایی
- دادرس علی البدل دیوان عدالت اداری
- ۸- پایه یازده قضایی - گروه هشت (سابقه قضایی ۱۸ الی ۲۱ سال - عدد مبناء ۱۶۰)
- رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح استان
- رئیس شعبه دادگاه تجدیدنظر و کیفری استان و رئیس شعبه دادگاه نظامی یک
- مستشار و دادرس علی البدل دادگاه تجدیدنظر و کیفری استان
- دادستان عمومی و انقلاب و دادستان نظامی
- دادستان عمومی و انقلاب شهرستان مرکز استان
- معاون قضایی رئیس کل دادگستری استان
- معاون دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- رئیس دادگستری شهرستان

- معاون رئیس شعبه اول دادگاه عمومی و انقلاب شهرستان مرکز استان و سرپرست مجتمع قضایی
- رئیس شعبه اول دادگاه عمومی و انقلاب شهرستان مرکز استان
- رئیس شعبه اول دادگاه انقلاب
- رئیس شعبه دادگاه عمومی و انقلاب و رئیس دادگاه نظامی دو
- بازپرس دادرسی عمومی و انقلاب و نظامی
- بازرس قضایی
- مستشار قضایی
- مستشار دیوان عدالت اداری
- تبصره - بازپرس دادرسی عمومی و انقلاب تهران ویژه رسیدگی به جرائم کارکنان دولت و معاونین قضایی دادستان تهران از مزایای یک گروه شغلی بالاتر استفاده می کنند.
- ۹- گروه نه (سابقه قضایی ۲۱ الی ۲۴ سال - عدد مبناء ۱۷۰)
- دادیار دادرسی دیوانعالی کشور
- دادیار دادرسی انتظامی قضات
- رئیس شعبه دیوان عدالت اداری
- قائم مقام رئیس کل دادگستری استان
- رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح استان
- رئیس شعبه دادگاه تجدیدنظر، کیفری استان و نظامی یک
- رئیس شعبه اول دادگاه عمومی و انقلاب شهرستان مرکز استان
- معاون قضایی رئیس کل دادگستری استان
- دادستان عمومی و انقلاب و دادستان نظامی
- دادستان عمومی و انقلاب شهرستان مرکز استان
- مستشار و دادرس علی البدل دادگاه تجدیدنظر، کیفری استان و نظامی یک
- مستشار قضایی
- بازرس قضایی با عنوان مدیر کل بازرسی و حکم رئیس قوه قضاییه

تبصره - ارتقاء به گروه‌های شغلی ۹ و بالاتر، علاوه بر داشتن شرایط لازم، مستلزم داشتن پایه قضایی یازده می‌باشد.

۱۰- گروه ده (سابقه قضایی ۲۴ الی ۲۷ سال - عدد مبناء ۱۸۰)

- دادیار دادرای دیوانعالی کشور

- دادیار دادرای انتظامی قضات

- عضو معاون دیوان عالی کشور

- عضو علی‌البدل دادگاه عالی انتظامی قضات

- رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح استان

- رئیس شعبه دادگاه تجدیدنظر، کیفری استان و نظامی یک

- رئیس شعبه تشخیص و تجدیدنظر دیوان عدالت اداری

- معاون قضایی دادستان کل کشور

- معاون قضایی دیوان عدالت اداری

- قائم مقام و معاون قضایی سازمان قضایی نیروهای مسلح

- معاون قضایی دادرای انتظامی قضات

- رئیس کل دادگستری استان

- دادستان عمومی و انقلاب تهران

- بازرس قضایی با عنوان معاون سازمان بازرسی کل کشور و حکم رئیس قوه قضاییه

۱۱- گروه یازده (سابقه قضایی ۲۷ الی ۳۰ سال - عدد مبناء ۱۹۰)

- معاون اول رئیس قوه قضاییه

- معاون قضایی رئیس قوه قضاییه

- رئیس دادگاه عالی انتظامی قضات

- رئیس سازمان بازرسی کل کشور

- رئیس سازمان قضایی نیروهای مسلح

- رئیس دیوان عدالت اداری

- معاون قضایی رئیس دیوان عالی کشور

- رئیس شعبه دیوانعالی کشور

- معاون اول دادستان کل کشور

- دادستان انتظامی قضات

- مستشار دیوان عالی کشور

- مشاور رئیس قوه قضائیه

- رئیس شعبه و عضو اصلی دادگاه عالی انتظامی قضات

۱۲- گروه دوازده (عدد میناء ۲۰۰)

- رئیس دیوانعالی کشور

- دادستان کل کشور

تبصره - رئیس قوه قضائیه در بالاترین گروه شغلی قضایی قرار دارد.

ماده ۹- دارندگان سمت های قضایی در صورت توقف بیش از سه سال در هر گروه، چنانچه واجد شرایط ارتقاء به گروه بالاتر باشند، حسب مورد با پیشنهاد رئیس کل دادگستری استان یا رئیس سازمان یا مقامات مربوط و تصویب رئیس قوه قضائیه از گروه بالاتر، حداکثر تا گروه شغلی ۱۱ برخوردار می شوند. همچنین، قضات گروه شغلی ۱۱، در صورت سه سال توقف و دارا بودن شرائط فوق از مزایای گروه ۱۲ بهره مند خواهد شد. تبصره ۱- سابقه توقف در صورت عدم تغییر گروه شغلی دارندگان پایه قضایی از ۱۳۸۶/۹/۱۵ محاسبه خواهد شد.

تبصره ۲- قضاتی که در اجرای ماده ۱۰ آیین نامه مورخ ۱۳۸۷/۹/۱۱ از مزایای گروه بالاتر برخوردار شده اند مادامی که سمت آنان تغییر نکرده است از مزایای مذکور استفاده خواهند کرد.

تبصره ۳- قضاتی که به درجه رفیع شهادت نائل آمده اند و همچنین قضاتی که از حالت اشتغال استفاده می کنند و قضات مفقودالاثر جنگ تحمیلی، هر سه سال یک بار از گروه بالاتر و حداکثر تا گروه شغلی ۱۱ برخوردار خواهند شد.

ماده ۱۰- در صورت نیاز قوه قضائیه به ادامه خدمت قضات واجد شرایط بازنشستگی و اعلام تمایل قضات مذکور، با پیشنهاد کمیسیون نقل و انتقال قضات و موافقت رئیس قوه قضائیه در قبال تعهد خدمت به ازاء هر ۳ سال یکبار مازاد بر ۳۰ سال خدمت، حقوق و مزایای یک گروه شغلی و حداکثر مزایای دو گروه شغلی به آنان اعطاء خواهد شد.

ماده ۱۱- در اجرای تبصره ۱ ماده ۱۱۷ قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب سال ۱۳۸۶ عدد مبنای گروه قضات به ترتیب به ازای هر گروه بالاتر ۱۰ واحد به عدد مبنای گروه قبلی اضافه می‌گردد.

ماده ۱۲- مزایای ایثارگری علاوه بر احتساب سطح تحصیلی بالاتر به واجدین شرایط، مطابق دستورالعمل نحوه امتیازات ایثارگری و جدول مربوطه تا ده واحد عدد مبنای و تا سقف مزایای گروه ۱۲ قابل اعمال و پرداخت است.

تبصره - به قضاتی که در حین یا به سبب انجام وظیفه مورد سوء قصد قرار گیرند و کشته شوند یا دچار نقص عضو گردند یک گروه شغلی اعطاء خواهد شد.

ماده ۱۳- به قضات شاغل در نقاط محروم مطابق جدول زیر مزایای تا میانگین یک گروه شغلی و تا سقف گروه ۱۲ پرداخت خواهد شد.

حوزه قضایی			
شهرستان - بخش			استان
درجه			درجه
۱	۲	۳	
گروه	گروه	گروه	
مزایای ۵۰٪ گروه	مزایای ۷۵٪ گروه	مزایای ۱ گروه	۲
مزایای ۲۵٪ گروه	مزایای ۵۰٪ گروه	مزایای ۷۵٪ گروه	۱
-	مزایای ۲۵٪ گروه	مزایای ۵۰٪ گروه	۰

تبصره ۱- به قضات شاغل در نقاط مرزی و کمتر توسعه یافته درجه ۳ حسب مورد به ترتیب معادل ۵۰ و ۲۵ درصد میانگین مزایای یک گروه شغلی پرداخت خواهد شد. فهرست حوزه‌های قضایی مذکور مطابق جدولی خواهد بود که به تصویب رئیس قوه قضائیه خواهد رسید.

تبصره ۲- عدد حاصل شده مطابق جدول بالا در حق جذب منظور نخواهد شد.

ماده ۱۴- مقررات این آیین‌نامه صرفاً شامل دارندگان پایه‌های قضایی می‌باشد.

ماده ۱۵- مشاغل قضایی که در این آیین‌نامه پیش‌بینی نشده و یا بعداً ایجاد می‌شود با در نظر گرفتن جهات مندرج در این آیین‌نامه به پیشنهاد وزیر دادگستری و تصویب رئیس قوه قضائیه در یکی از گروه‌های شغلی قرار خواهند گرفت.

تبصره - اختیارات رئیس قوه قضائیه در جذب، استخدام، تغییر سمت و محل خدمت و ارتقاء مقام و گروه شغلی قضات بر کلیه مقررات این آیین‌نامه حاکم است.

ماده ۱۶- این آیین‌نامه با ۱۶ ماده و ۱۶ تبصره به پیشنهاد وزیر دادگستری در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۱۹ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید و از تاریخ ۱۳۸۹/۱/۱ قابل اجرا بوده و مزایای این اصلاحیه قابلیت تسری به تاریخ ۱۳۸۶/۹/۱۵ و ماقبل آن را ندارد و آیین‌نامه‌های مغایر لغو می‌شود.

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۸۸ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲۱)

۲. اصلاحیه فصل سوم از بخش سوم آئین‌نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات

تأمینی و تربیتی کشور

۱۳۸۹/۲/۲۱

شماره ۹۰۰۰/۶۵۸۷/۱۰۰

مدیرعامل محترم روزنامه رسمی کشور

به پیوست یک نسخه اصلاحیه فصل سوم از بخش سوم آئین‌نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مشتمل بر ۱۷ ماده و ۱۰ تبصره که در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۲۱ به تصویب ریاست محترم قوه قضائیه رسیده، جهت درج در روزنامه رسمی کشور ارسال می‌گردد.

رئیس حوزه ریاست قوه قضائیه - علی خلفی

فصل سوم: مرخصی زندانیان

ماده ۲۱۳- به منظور کمک به تحکیم مبانی و روابط خانوادگی و اجتماعی زندانیان، رفع مشکلات ضروری فردی، خانوادگی و قضائی، بازتوانی اجتماعی و فراهم نمودن زمینه بازگشت مجدد به جامعه و همچنین مشارکت فعال در برنامه‌های اصلاحی، تربیتی، فرهنگی و ورزشی، حرفه‌آموزی و اشتغال، به زندانیان در چهارچوب مواد مربوط به این فصل مرخصی اعطاء می‌گردد.

تبصره - اعطای مرخصی به زندانیان به عنوان یک حق تلقی نمی‌گردد و برخورداری از آن موکول به رعایت مقررات زندان و کسب امتیازات لازم می‌باشد.
ماده ۲۱۴- شرایط اعطای مرخصی:

الف) محکومین به حبس تا ۱۵ سال باید حداقل ۱/۶ (یک‌ششم) از مدت حبس و محکومین بیش از ۱۵ سال و حبس ابد حداقل سه سال از مدت محکومیت خود را سپری کرده باشند. محکومینی که دارای سابقه محکومیت در جرائم عمدی باشند، به ازای هر سابقه محکومیت یک ماه به نصاب مذکور اضافه می‌شود.

ب) محکومینی که به لحاظ عدم پرداخت جزای نقدی یا عدم تأدیه محکومیت مالی (موضوع مادتين ۱ و ۲ قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی) و یا هر دو در زندان بسر می‌برند، در صورتی که حداقل یک ماه بابت محکومیت مذکور تحمل حبس نموده باشند.
ج) کسب حداقل ۲۰۰ امتیاز برای هر نوبت مرخصی با توجه به معیارهای زیر:

۱- رعایت مقررات و امور انضباطی در زندان در هر ماه ۱۰ امتیاز
۲- همکاری در برقراری نظم و انضباط و پیشگیری از تخلفات داخلی در هر ماه ۲۰ امتیاز

۳- همکاری در انجام فعالیتهای فرهنگی در هر ماه ۱۰ امتیاز

۴- اهتمام به شرکت در نماز جماعت و سایر مراسم مذهبی، در هر ماه ۳۰ امتیاز

۵ - شرکت در برنامه‌های مربوط به تلاوت، آموزش روخوانی، ترجمه، درک مفاهیم، حفظ قرآن یا نهج‌البلاغه، اخلاق و عقاید، هر برنامه در هر ماه ۲۰ امتیاز

۶ - قبولی در آزمون دوره‌های مربوط به روخوانی، ترجمه، درک مفاهیم و حفظ قرآن یا نهج‌البلاغه، اخلاق و عقاید، هر دوره ۳۰ امتیاز

۷- شرکت در دوره احکام سطح ۱ و ۲ هر کدام در هر ماه ۱۰ امتیاز

۸ - قبولی در آزمون احکام سطح ۱ و ۲ هر یک ۳۰ امتیاز

۹- شرکت در هر دوره کتابخوانی ۲۰ امتیاز

۱۰- حفظ قرآن به ازاء هر جزء ۲۰۰ امتیاز

۱۱- انتخاب در جشنواره قرآنی شهرستان، استان و یا کشور و یا کسب رتبه در آن، هر

کدام ۱۰۰ امتیاز

- ۱۲- اشتغال به تحصیل در هر یک از مقاطع تحصیلی هر ماه ۲۰ امتیاز
- ۱۳- قبولی در هر دوره تحصیلی ۳۰ امتیاز
- ۱۴- شرکت در کلاسهای فرهنگی، هنری و ورزشی در هر ماه ۲۰ امتیاز
- ۱۵- شرکت در هر یک از دوره‌های تربیت معلم، آموزشباری یا مربیگری درون زندان ۱۰ امتیاز
- ۱۶- اخذ گواهی در هر یک از دوره‌های تربیت معلم، آموزشباری یا مربیگری ۳۰ امتیاز
- ۱۷- تدریس در هر یک از امور آموزشی، فرهنگی و ورزشی در هر ماه ۲۰ امتیاز
- ۱۸- کسب رتبه در هر یک از جشنواره‌های فرهنگی، هنری یا مسابقات ورزشی اعم از شهرستان، استان یا کشور ۳۰ امتیاز
- ۱۹- پذیرش در دانشگاه ۵۰ امتیاز
- ۲۰- شرکت در کلاسهای فنی و حرفه‌ای در هر ماه ۱۰ امتیاز
- ۲۱- اخذ گواهی فنی و حرفه‌ای در هر رشته ۵۰ امتیاز
- ۲۲- اشتغال به کار در کارگاهها و انجام امور خدماتی داخل زندان در هر ماه ۴۰ امتیاز
- ۲۳- شرکت در دوره مهارت‌های اساسی زندگی هر مهارت ۵ امتیاز حداکثر ۵۰ امتیاز
- ۲۴- اخذ گواهی مربوط به مهارت‌های اساسی زندگی هر مهارت ۱۰ امتیاز حداکثر ۱۰۰ امتیاز
- ۲۵- شرکت در جلسات و کلاسهای مشاوره و روان درمانی هر ماه ۲۰ امتیاز
- ۲۶- ترک کامل اعتیاد به تأیید بهداری زندان ۲۰۰ امتیاز
- ۲۷- پرداخت جزای نقدی به ازاء یک‌درصد از مبلغ جریمه ۵ امتیاز
- ۲۸- اخذ رضایت شاکی یا شاکیان حداکثر ۲۰۰ امتیاز
- در صورت تعدد شکات میزان امتیازات به تعداد آنها تقسیم خواهد شد.
- ۲۹- سایر اقدامات و فعالیتهای پیش‌بینی نشده در این بند به تشخیص شورای طبقه‌بندی ۱۰۰ امتیاز
- تبصره ۱- تحصیل هر یک از امتیازات مذکور حسب مورد منوط به اخذ گواهی از سوی واحدهای ذیربط و تأیید رئیس زندان می‌باشد.

تبصره ۲- محکومین ذکور دارای بیش از ۶۰ سال و اناث بیش از ۵۵ سال و همچنین زنان سرپرست خانوار (براساس گواهی مستند) و مادران دارای فرزند کمتر از ده سال و یا افراد دارای سابقه ایثارگری، با کسب حداقل ۱۵۰ امتیاز با رعایت سایر شرایط از مرخصی بهره‌مند می‌گردند.

تبصره ۳- محکومین دارای حبس بیش از ۱۰ سال هرگاه با تلاش فوق‌العاده موفق به کسب ۱۰۰۰ امتیاز گردند به شرط تحمل حداقل یک سال حبس از مرخصی بهره‌مند خواهند شد.

تبصره ۴- کلبه محکومین به استثنای مشمولین ماده ۲۲۱ در صورت ازدواج یا فوت یکی از بستگان درجه یک آنان (پدر، مادر، فرزند، همسر، برادر، خواهر) بدون لحاظ شرایط مذکور در این ماده از یک نوبت مرخصی بهره‌مند می‌گردند.

ماده ۲۱۵- میزان مرخصی:

الف - به محکومین حبس جرائم غیر عمدی و محکومینی که صرفاً به دلیل عدم پرداخت جزای نقدی، دیه و یا محکومیت‌های مالی غیر کیفری در زندان نگهداری می‌شوند در صورت کسب امتیازات لازم به ازای هر دو ماه سه تا پنج روز مرخصی تشویقی اعطاء می‌گردد.

ب - به محکومین سایر جرائم که امتیازات لازم را کسب نمایند در صورت فقدان سابقه محکومیت در جرائم عمدی به ازای هر سه ماه و در صورت وجود سابقه محکومیت در جرائم عمدی به ازای هر چهار ماه سه تا پنج روز مرخصی تشویقی اعطاء می‌گردد.

ج - زنان سرپرست خانوار و مادران دارای فرزند کمتر از ده سال در صورت کسب امتیازات لازم و فقدان سابقه عمدی محکومیت به ازای هر دو ماه سه تا پنج روز مرخصی تشویقی اعطاء می‌گردد.

د - کسب امتیاز بیشتر از سقف تعیین شده، موجب تمدید مرخصی تشویقی برای زندانیان محکوم در پایان هر دوره مرخصی خواهد بود. تعیین مدت تمدید مرخصی به عهده شورای طبقه‌بندی بوده و در هر صورت نباید این مدت بیشتر از سقف مرخصی در هر دوره باشد.

ه - چنانچه فاصله محل سکونت زندانی تا محل تحمل کیفر وی بیش از صد کیلومتر باشد، به تشخیص شورای طبقه‌بندی و به تناسب فاصله راه بین یک تا چهار روز برای ایاب‌وذهاب به مدت مرخصی افزوده خواهد شد.

ماده ۲۱۶- محکومینی که بنا به تشخیص پزشک زندان نیاز به بستری شدن در مراکز درمانی خارج از زندان را دارند بدون در نظر گرفتن شرایط مذکور در ماده ۲۱۴ می‌توانند برای یک دوره معالجه، جهت بستری شدن از مرخصی استفاده نمایند و در صورت نیاز به ادامه بستری بیش از یک ماه بنا به تشخیص بیمارستان و تأیید پزشکی قانونی قابل تمدید است در این صورت باید تاریخ و محل بستری مشخص گردد تا در صورت لزوم از طرف یگان حفاظت زندان بازدید و سرکشی بعمل آید.

ماده ۲۱۷- اعطای مرخصی به محکومین، موکول به تصویب شورای طبقه‌بندی زندان و اخذ تأمین مناسب توسط مقام قضایی مربوطه می‌باشد. اخذ تأمین و اقدامات مربوط به آن با التفات به رأی وحدت رویه شماره ۶۸۰ مورخ ۱۳۸۴/۵/۲۵ هیأت عمومی دیوان عالی کشور از هر حیث تابع احکام مربوط به قرارهای تأمین در قانون آئین دادرسی کیفری می‌باشد.

تبصره - تأمین مأخوذه برای اعطاء مرخصی محکومین، حسب مورد پس از تفهیم به زندانی یا وثیقه‌گذار و یا کفیل برای مرخصیهای بعدی نیز دارای اعتبار بوده و ملاک عمل می‌باشد.

ماده ۲۱۸- دادستان محل و یا رئیس حوزه قضایی بخش که عهده‌دار وظایف دادستان می‌باشد می‌تواند با رعایت شرایط پیش‌بینی شده در این فصل با اخذ تأمین مناسب رأساً نسبت به اعطای مرخصی اقدام نمایند.

ماده ۲۱۹- شورای طبقه‌بندی موظف است ضمن بررسی پرونده شخصیت رفتاری محکومین، چنانچه باقیمانده حبس آنها حداکثر معادل ۱/۱۰ (یک‌دهم) کل محکومیت آنان بوده مشروط بر اینکه مدت مزبور از شش ماه تجاوز ننماید، با در نظر گرفتن وضعیت جسمانی یا معیشت خانواده، اصلاح‌پذیری، شخصیت محکوم و لحاظ امتیازات مکتسبه و در صورت استحقاق با اخذ تعهد کتبی و بدون اخذ تأمین نسبت به اعطای مرخصی به آنان اقدام نماید.

ماده ۲۲۰- در مواقع اضطراری و بروز حوادث غیرمترقبه متهمین و محکومینی (که واجد شرایط اعطای مرخصی نمی‌باشند) می‌توانند بنا به تشخیص شورای طبقه‌بندی و موافقت قاضی مجری حکم یا رئیس حوزه قضایی و یا مقام بازداشت‌کننده حداکثر به مدت ۱۲ ساعت در روز به صورت تحت‌الحفظ به مرخصی اعزام گردند.

ماده ۲۲۱- مستثنیات اعطای مرخصی:

محکومین زیر از شمول اعطای مرخصی مستثنی می‌باشند:

الف - محکومین جرائم سرقت مسلحانه و یا مقرون به آزار، ربودن مال دیگری از طریق کیفرزنی، جاسوسی، اقدام علیه امنیت کشور، آدم‌ربائی، جرائم باندی و سازمان یافته، تجاوز به عنف، دائرکردن مراکز فساد و فحشاء، اسیدپاشی، اخلال در نظام اقتصادی، ورود، تولید، توزیع و فروش مشروبات الکلی، قاچاق مسلحانه و یا عمده مواد مخدر و روانگردانها.

ب - محکومین دارای سه سابقه محکومیت به ارتکاب همان جرم.

ج - محکومینی که به شرارت مشهورند.

د - محکومین به قصاص و اعدام.

تبصره ۱- منظور از قاچاق عمده مواد مخدر و روانگردانها مواردی است که مجازات قانونی جرم حبس ابد یا اعدام باشد.

تبصره ۲- اعطای مرخصی به محکومین جرائم سرقت در ایام نوروز ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۲۲- محکومین مذکور در ماده فوق به جز محکومین به قصاص و اعدام در صورت کسب امتیازات مندرج در ماده ۲۱۴ و پس از تحمل ۱/۲ (یک‌دوم) از مدت محکومیت خود با تأیید دادستان مربوط می‌توانند از مرخصی استفاده نمایند.

تبصره - مدت تحمل اولیه در مورد محکومین به حبس ابدی که مشمول ماده ۲۲۱ می‌باشند معادل ۱۰ سال خواهد بود.

ماده ۲۲۳- چنانچه زندانیان مشمول ماده ۲۲۱ و نیز محکومین حبسهای بیش از ده سال به مرخصی اعزام شوند لازم است مراتب حسب مورد توسط مقام اعطاء‌کننده مرخصی، به یگانهای انتظامی مربوطه اعلام تا به نحو مقتضی تحت مراقبت و نظارت قرار گیرند.

ماده ۲۲۴- زندانیان محکومی که به هر دلیل واجد شرایط لازم برای برخورداری از مرخصی نباشند در مواقع اضطراری و یا خاص به پیشنهاد شورای طبقه‌بندی و موافقت دادستان محل می‌توانند از یک نوبت مرخصی بهره‌مند شوند.

ماده ۲۲۵- مدت مرخصی زندانیان جزء مدت محکومیت آنان محسوب گردیده، لیکن در صورت غیبت، ایام غیبت جزء مدت محکومیت احتساب نمی‌گردد و چنانچه زندانی پس از اعطای مرخصی غیبت نماید علاوه بر مجازات قانونی برای بار اول به مدت ۶ ماه و برای بار دوم یک سال و برای نوبت سوم تا پایان مدت محکومیت از مرخصی محروم خواهد شد و در صورتی که زندانی پس از پایان مرخصی به زندان مراجعت ننماید و توسط مأمورین دستگیر و تحویل زندان شود تا پایان مدت محکومیت از مرخصی محروم خواهد شد.

تبصره - چنانچه غیبت زندانی به تأیید دادستان محل، رئیس حوزه قضایی بخش که عهده‌دار وظایف دادستان می‌باشد و یا شورای طبقه‌بندی، موجه تشخیص داده شود، زندانی غائب از مرخصی مشمول حکم این ماده نخواهد بود.

ماده ۲۲۶- زندانیانی که در حین مرخصی و یا اشتغال خارج از زندان مرتکب جرم عمدی می‌شوند، برای بار اول تا یک سال و برای بار دوم تا دو سال و برای بار سوم تا سه سال از مرخصی محروم خواهند شد.

ماده ۲۲۷- دادستان یا شورای طبقه‌بندی می‌توانند برای زندانیانی که به مرخصی اعزام می‌شوند تکالیفی از قبیل معرفی نوبه‌ای به مراجع انتظامی، عدم حضور در برخی از اماکن در حین مرخصی مقرر دارد و چنانچه زندانیان دستورات صادره را رعایت ننمایند، باقیمانده مرخصی آنان ملغی و از یک نوبت مرخصی بعدی محروم خواهند شد.

ماده ۲۲۸- چنانچه زندانی در خاتمه مدت مرخصی به زندان مراجعه ننماید، رئیس زندان باید ضمن اقدام لازم برای دستگیری زندانی و عودت وی به زندان مراتب غیبت را بلافاصله برای تشریفات مربوط به ضبط تأمین مأخوذه به مقام قضایی مربوط اعلام نماید. مقام قضایی ذیربط نیز باید نتیجه اقدامات مربوط به ضبط تأمین مأخوذه را برای درج در پرونده به زندان منعکس نماید.

ماده ۲۲۹- دستورالعمل‌های اجرایی این فصل توسط رئیس سازمان تهیه و ابلاغ می‌گردد.

اصلاحیه فصل سوم از بخش سوم آئین‌نامه اجرایی سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مشتمل بر (۱۷) ماده و (۱۰) تبصره در اجرای ماده ۹ قانون تبدیل شورای سرپرستی زندانها به سازمان زندانها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور مصوب ۱۳۶۴ در تاریخ ۱۳۸۹/۲/۲۱ به تصویب رئیس قوه قضائیه رسید و از تاریخ ۱۳۸۹/۴/۱ لازم‌الاجراء می‌باشد. همچنین کلیه آئین‌نامه‌ها، بخشنامه‌ها و دستورالعملهای مغایر با این اصلاحیه از تاریخ لازم‌الاجراءشدن آن لغو می‌گردد.

رئیس قوه قضائیه - صادق آملی‌لاریجانی

(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۹۳ مورخ ۱۳۸۹/۲/۲۸)

بخش سوم:

استقنات قضایی و نظریات مشورتی^۲

---

۱. استقنات قضایی دفتر آموزش روحانیون از مراجع عظام تقلید.

۲. نظریات مشورتی اداره کل امور حقوقی و اسناد و امور مترجمین قوه قضائیه.

الف : استفتائات قضایی

۱. استفتاء ۷۰۲۰ : مالکیت مشتری نسبت به مبیع از حین عقد

پرسش:

۱. آیا بیع به شرط آزمایش صحیح است، به این معنا که مشتری در صورتی مبیع را خواهد پذیرفت که آن را آزمایش کند و آزمایش موفقیت آمیز باشد؟ و در صورت صحت آیا مالکیت از حین عقد است یا پس از انجام آزمایش؟

۲. آیا بیع به شرط موافقت و پسند مشتری صحیح است و در صورت صحت، ملکیت از ابتدا انتقال می یابد و موافقت مشتری به منزله اجازه کاشفه است یا این معامله صرفاً یک وعده یک طرفی بوده و پس از اعلام موافقت و رضایت از سوی مشتری مالکیت انتقال می یابد؟

پاسخ:

آیت الله العظمی محمد تقی بهجت (ره)

خیار ثابت است و فروختنش قطعی است و اصل معامله از موقع فروختنش ثابت است.
(۱۳۸۷/۱۰/۱۰)

آیت الله العظمی جعفر سبحانی

۱. هرگاه مبیع در حالت بیع قابل آزمایش است باید آزمایش کند تا از جهالت بیرون آید و اگر آزمایش آن نیاز به ادوات و ابزار دارد بیع به شرط این که مبیع از آزمایش درآید بیع مشروط است و اگر تخلف شد حق فسخ دارد.

۲. ظاهر معامله این است که مشتری برای خود جعل خیار می کند که اگر نپسندید معامله را فسخ کند البته باید مدت خیار معین شود والله العالم.
(۹ ذی القعدة الحرام ۱۴۲۹ هـ.ق)

آیت الله العظمی سید علی سیستانی

۱ و ۲. صحیح است و مالکیت از زمان عقد حاصل می شود.

(۱۳۸۷/۱۰/۱۰)

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

۱. در صورتی که بیع عملاً انجام شود و شرط ضمن العقد این باشد که پس از آزمایش اگر خوب نبود حق فسخ داشته باشد مانعی ندارد و در این صورت بیع از حین عقد است.
۲. از جواب بالا روشن شد. همیشه موفق باشید.

(۱۳۸۷/۰۶/۳۱)

آیت الله العظمی سید عبدالکریم موسوی اردبیلی

۱. اگر منظور تعلیق اصل بیع به موفقیت آزمایش باشد صحیح نیست، ولی اگر منظور این باشد که در صورت عدم موفقیت آزمایش خریدار حق فسخ داشته باشد، که ظاهراً مراد به طور غالب همین است، اشکال ندارد و مالکیت از حین عقد است.
۲. از جواب اول واضح شد.

(۱۳۸۷/۱۰/۱۰)

۲. استفتاء ۷۰۲۲: حکم مبيع قرار گرفتن منفعت

پرسش:

آیا منفعت می‌تواند مبيع واقع شود؟

پاسخ:

آیت الله العظمی محمد تقی بهجت (ره)

خیر، نمی‌شود.

آیت الله العظمی جعفر سبحانی

مبيع یا باید عین باشد یا حق از حقوق معتبر نزد عقلاء ولی در مورد منافع کلمه اجاره به کار می‌برند نه بیع، اگر بگویند «بعت منفعة هذه الدار» خلاف ارتکاز و مجاز تلقی می‌شود.

(۱۶ رمضان المبارک ۱۴۲۹ هـ.ق.)

آیت الله العظمی سید علی سیستانی

نمی‌تواند.

(۱۳۸۷/۱۰/۱۰)

آیت الله العظمی لطف الله صافی گلپایگانی

اگر منظور از منفعت، انتفاع باشد مانند منفعت یک ساله خانه صحیح نیست ولی ثمن قرار دادن منفعت اشکال ندارد ولی اگر منظور از منفعت، عین باشد مثل میوه‌ای که از درخت به دست می‌آید واضح است که صحیح است.

(۲۵ شعبان ۱۴۲۹ هـ.ق)

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

آری، مانعی ندارد.

(۱۳۸۷/۰۵/۳۰)

۳. استفتاء ۷۰۲۳: نقش علم و جهل بائع و مشتری نسبت به مقدار شاخص

اندازه‌گیری

پرسش:

در صورتی که وسیله توزین یا اندازه‌گیری و امثال آن در کشور یا شهری متعارف بود و مقدار آن نیز بر اساس متعارف آن شهر معلوم باشد ولی مشتری یا بائع از مقدار آن بی‌اطلاع باشند آیا صرف متعارف بودن و معین بودن مقدار آن کفایت می‌کند یا لازم است بائع یا مشتری یا هر دو از آن مطلع باشند؟ مثلاً من در اصفهان شش کیلوگرم است و بائع یا مشتری که اهل قم است و من در آن شهر سه کیلو است می‌خواهند در اصفهان معامله کنند.

پاسخ:

آیت الله العظمی محمد تقی بهجت (ره)

در هر شهری متعارف آن شهر برای معامله ملاک است.

(۱۳۸۷/۱۰/۱۰)

آیت الله العظمی جعفر سبحانی

هرگاه وزنی مانند ادقیه در عراق و من در ایران از اوزانی باشد که نوع مردم با آن جنس

می‌خرند و هرگز فکر نمی‌کنند که گول خورده‌اند یا مغبون شده‌اند همین مقدار معلوم بودن وزن نزد مردم برای انسان ناوارد کافی است.

(۱۶ رمضان المبارک ۱۴۲۹ هـ.ق.)

آیت الله العظمی سید علی سیستانی

کفایت نمی‌کند.

(۱۳۸۷/۱۰/۱۰)

آیت الله العظمی لطف الله صافی گلپایگانی

مجرد تعارف در بلد کافی نیست باید بایع و مشتری هر دو مطلع باشند.

(۲۵ شعبان ۱۴۲۹ هـ.ق.)

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

باید هر دو مطلع باشند. همیشه موفق باشید.

(۱۳۸۷/۰۵/۳۰)

۴. استفتاء ۷۱۶۹: حکم شرط عدم مطالبه مهریه در زمان حیات شوهر

پرسش:

زنی با عقدنامه عادی به عقد دائم مردی درآمد است. در عقدنامه آمده که «با مهریه ۴,۰۰۰,۰۰۰ تومان مشروط به این که این مبلغ بعد از فوت شوهر به همسرش می‌رسد»؛ بفرمایید:

۱. آیا در عقد نکاح چنین شرطی صحیح است؟

۲. در فرض مثبت بودن پاسخ، آیا زوجه می‌تواند در زمان حیات زوج مهریه‌اش را مطالبه کند؟

۳. در هر صورت آیا مهریه موصوف قابل مطالبه به نرخ روز است؟

پاسخ:

آیت الله العظمی جعفر سبحانی

۱. اگر بخواهد چنین شرطی بکند صحیح آن این است که بگوید: من حق مطالبه مهریه خود را ندارم مادامی که شوهرم زنده است.
۲. اگر چنین شرطی را کرد در زمان حیات حق مطالبه را ندارد.
۳. مهریه را به نرخ روز دریافت می کند، اگر عقد با توجه به قوانین موجود خوانده شده است. والله العالم.

(۲۶ جمادی الثانیه ۱۴۳۰ هـ.ق.)

آیت الله العظمی لطف الله صافی گلپایگانی

۱. ظاهراً معنی شرط مذکور این است که در زمان حیات شوهر مهریه را مطالبه نکند و این شرط که از طرف زوج بر زوجه است اشکالی ندارد و مالک آن در ذمه زوج است.
۲. با این که این شرط در ضمن عقد نکاح ذکر شده باشد و یا قبل از عقد گفتگو شده باشد و عقد مبنیاً بر آن واقع شده باشد زوجه نمی تواند در حال حیات زوج مطالبه نماید.
۳. مهریه همان مبلغی است که در عقد ذکر شده و کم و زیاد نمی شود، والله العالم.

(۱۶ جمادی الثانیه ۱۴۳۰ هـ.ق.)

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

شرط مزبور صحیح است و بدون توافق طرفین قابل مطالبه نیست و در صورتی که تورّم تا زمان وفات بسیار شدید باشد باید مقدار تورّم متوسط اجناس بر آن افزوده شود. همیشه موفق باشید.

(۱۳۸۸/۰۳/۲۷)

آیت الله العظمی سید عبدالکریم موسوی اردبیلی

۱. اشکال ندارد، به نحوی مهریه مؤجل شمرده می شود.
۲. می تواند مطالبه کند، ولی پرداخت آن بر شوهر واجب نیست.
۳. اگر عنوان صد تومان را به طور مؤجل پذیرفته، نمی تواند بیش از آن را مطالبه نماید.

(۱۳۸۸/۰۴/۱۴)

آیت الله العظمی حسین نوری همدانی

۱. اشکال ندارد.

۲. بر اساس آنچه که ذکر شد، این موضوع یک شرط در ضمن عقد است بنابراین زوجه نمی‌تواند مطالبه کند.

۳. بلی، با نرخ روز محاسبه می‌شود.

(۱۳۸۸/۰۳/۲۱)

۵. استفتاء ۷۱۷۰: حکم بیعی که بخشی از ثمن مستحقاً للغير باشد

پرسش:

در جریان انجام یک معامله دو پلاک ثبتی معین فروخته می‌شود و در قبال آن ۵۰ پلاک ثبتی معین (به عنوان یک دوم از کل ثمن) و دو فقره چک به عنوان باقی مانده ثمن دریافت می‌شود. پس از عقد بیع، مشخص می‌شود ۵۰ پلاکی که به عنوان بخشی از ثمن (معادل یک دوم) دریافت شده بود مستحقاً للغير است و فروشنده به اتهام فروش مال غیر در همین پلاک‌ها به حبس و رد مال محکوم شده است؛ بفرمایید:

الف. با این اوصاف و با توجه به این که یک دوم از ثمن، عین معین بوده آیا بیع مذکور به اعتبار مستحقاً للغير در آمدن آن باطل است یا خیر؟

ب. در صورت عدم بطلان، آیا مشتری خيار فسخ (خيار تبعض صفقه) دارد یا خیر؟

پاسخ:

آیت الله العظمی جعفر سبحانی

فروشنده می‌تواند آن مقداری را که طرف مالک بوده و به عنوان ثمن داده آن را بپردازد و بقیه مبیع خود را پس بگیرد در صورتی که مبیع قابل تقسیم باشد و همچنین می‌تواند اصل معامله را به هم بزند والله العالم.

(۵ رجب المرجب ۱۴۳۰ ه.ق)

آیت الله العظمی سید علی سیستانی

۱. فضولی است.

۲. در صورت عدم امضای مالک بایع حق فسخ در مابقی را دارد.

(۱۳۸۸/۰۴/۳۱)

آیت الله العظمی لطف الله صافی گلپایگانی

الف . در مورد سؤال بیع فضولی محسوب می شود که اگر مالک آن، معامله را رد کند معامله باطل است.

ب . در صورت عدم بطلان خيار تبعض صفقه دارد والله العالم.

(۴ رجب المرجب ۱۴۳۰ هـ.ق)

آیت الله العظمی ناصر مکارم شیرازی

معامله نسبت به آن مقدار که ثمن حلال بوده صحیح است و در عین حال خيار تبعض صفقه موجود خواهد بود، همیشه موفق باشید.

(۱۳۸۸/۰۴/۰۶)

آیت الله العظمی سید عبدالکریم موسوی اردبیلی

بیع مذکور باطل نیست ولی اگر مالک زمین راضی نباشد مشتری خيار فسخ دارد.

(۱۳۸۸/۰۴/۱۸)

ب : نظریات مشورتی

۱. عدم صلاحیت شوراهای حل اختلاف نسبت به دعاوی مالی که طرف آن دولت یا

مؤسسه عمومی باشد

با توجه به ماده ۱۱ قانون مدنی در تعریف اموال و اینکه مفهوم مال اعم است از اموال مادی منقول و غیرمنقول و کلیه دیون و مطالبات مالی اعم از اینکه ناشی از عقود و قراردادهای باشد یا ناشی از الزامات خارج از قرارداد و ضمانات قهری که با توجه به ماده ۲۰ قانون یاد شده در حکم اموال منقول است و با توجه به اطلاق بند دال ماده ۱۰ قانون شوراهای حل اختلاف مصوب ۱۳۸۷/۴/۱۸ که مطلق دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی را خارج از صلاحیت شوراهای حل اختلاف اعلام نموده لذا تمامی دعاوی راجع به اموال اعم از اینکه مال منقول باشد یا غیرمنقول یا راجع به حقوق مالی و مطالبات و خسارات باشد اگر یک طرف آن دولت یا مؤسسات عمومی باشد رسیدگی به آن از

صلاحیت شوراهاى حل اختلاف خارج است، نظیر دعاوى مطالبات بانكهاى دولتى یا شهرداریها یا شرکت هاى دولتى. نتیجتاً این ممنوعیت فقط ناظر به اموال مادى نبوده و حقوق و مطالبات مالى را نیز در برمى‌گیرد.

(نظریه شماره ۷/۳۸۳۳ مورخ ۱۳۸۸/۶/۲۳)

۲. مقررات آ.د.م. و اختلافات کارگر و کارفرما

باتوجه به ماده ۱ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی، مقررات این قانون در دعاوى طرح شده در دادگستری قابل اعمال است و با عنایت به اینکه رسیدگی به اختلافات کارگر و کارفرما در صلاحیت مراجع غیردادگستری قرار دارد، قانون آیین دادرسی از جمله مبحث تأمین خواسته در رسیدگی به این اختلافات قابل اعمال نیست.

در فرضی که خواسته خواهان (از باب مثال حقوق کارگر) در معرض تضییع و تلف باشد باتوجه به اینکه هیأت‌های حل اختلاف صلاحیت صادر کردن قرار تأمین خواسته را ندارند با اتکاء به اصل ۱۵۹ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که مرجع تظلمات و شکایات را دادگستری تعیین نموده است، طرح دعوى در دادگستری بمنظور تأمین خواسته بلااشکال است و تشخیص اینکه خسارت احتمالی می‌بایست اخذ شود یا خیر با دادگاه است و در صورتی که بعد از صدور قرار تأمین خواسته، درخواست کننده نسبت به اصل دعوى دادخواست بدهد دادگاه براساس ماده ۱۱۲ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی اقدام خواهد نمود.

(نظریه شماره ۷/۳۸۳۹ مورخ ۱۳۸۸/۶/۲۴)

۳. عدم مسئولیت تضامنی مالک و متصرف در صورت بیمه شخص ثالث نمودن وسیله

نقلیه

ماده یک قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسؤولیت مدنی دارندگان وسایل نقلیه موتوری زمینی در مقابل اشخاص ثالث مربوط به تکلیف دارنده وسیله نقلیه است که باید

آن را بیمه نماید و دارنده طبق این قانون اعم است از مالک یا متصرف، یعنی ممکن است دارنده شخص مالک باشد که مکلف به بیمه شخص ثالث نمودن وسیله نقلیه است و نیز ممکن است متصرف وسیله نقلیه شخصی غیر از مالک باشد که او هم مکلف به بیمه شخص ثالث نمودن وسیله نقلیه است و هر یک از این دو که وسیله نقلیه را بیمه کرده باشد تکلیف از دیگری ساقط می شود و در صورت تقصیر هر یک از آنها، خسارت مالی وارده از محل بیمه نامه جبران می شود اما اگر وسیله نقلیه در زمان وقوع حادثه بیمه نباشد راننده ای که مسبب حادثه است مسؤول جبران خسارت می باشد و مسؤولیت تضامنی در فرض یادشده وجود ندارد.

(نظریه شماره ۷/۳۸۶۳ مورخ ۱۳۸۸/۶/۲۴)

۴. منوط بودن اجرای احکام کشور دیگر به وجود قرارداد یا رویه متقابل

اساساً اجرای احکام کشوری در کشور دیگر موکول به وجود قرارداد معاضدت قضائی بین دو کشور در زمینه اجرای احکام و یا وجود رویه متقابل در این زمینه می باشد. در قوانین ایران اجرای احکام کشورهای خارجی باید در قالب قانون اجرای احکام مدنی (فصل نهم احکام و اسناد لازم الاجرای کشورهای خارجی) مواد ۱۶۹ به بعد قانون مذکور امکانپذیر باشد.

(نظریه شماره ۷/۳۹۱۰ مورخ ۱۳۸۸/۶/۲۸)

۵. عطف به ماسبق نشدن مقررات مادتين ۹۴۶ و ۹۴۸ ق.م.

وراثت تابع قانونی است که در زمان تحقق ارث حکومت دارد و توجهاً به مواد ۸۶۷ و ۸۶۸ قانون مدنی به محض فوت مالکیت ورثه نسبت به ماترک بطور قهری حاصل می شود و استقرار آن منوط به پرداخت حقوق و دیونی است که بر ترکه تعلق می گیرد، نتیجتاً ملاک صدور گواهی انحصار وراثت و میزان سهم الارث وراثت، قانون و مقررات زمان فوت است و تغییرات بعدی قانون تأثیری در آن ندارد، هر چند که ترکه بین ورثه تقسیم نشده باشد، مقررات ماده ۴ قانون مدنی نیز مؤید این موضوع است زیرا طبق این ماده اثر قانون نسبت به آتیه است و قانون نسبت به ماقبل خود اثر ندارد مگر اینکه

مقررات خاصی در خود قانون نسبت به این موضوع اتخاذ شده باشد و چون در قانون اصلاح مقررات مواد ۹۴۶ و ۹۴۸ قانون مدنی ترتیب خاصی در باب تسری حکومت آن نسبت به گذشته وضع نشده است لذا مقررات آن به ماقبل خود اثر ندارد.

(نظریه شماره ۷/۳۹۱۲ مورخ ۱۳۸۸/۶/۲۸)

۶. مرجع تشخیص چگونگی نگهداری وثیقه

تشخیص اینکه مورد وثیقه چطور نگهداری شود با قاضی رسیدگی کننده و با توجه به نوع آن وثیقه می باشد که امانت داده شود یا در جائی نگهداری شود و یا اگر جایگزین نباشد مثل پول نقد در صندوق دادگستری یا بانکها نگهداری شود در هر صورت با توجه به نوع آن با مرجع قضائی رسیدگی کننده می باشد.

(نظریه شماره ۷/۳۹۵۸ مورخ ۱۳۸۸/۶/۳۱)

۷. قبول مازاد ارزش ملک مرهونه به عنوان وثیقه

چنانچه ملکی بازداشت یا مورد رهن باشد، مازاد ارزش آن را می توان برای آزادی متهم به وثیقه گذاشت. مستند قانونی این نظر، ماده ۵۴ قانون اجرای احکام مدنی است.

(نظریه شماره ۷/۳۹۵۸ مورخ ۱۳۸۸/۶/۳۱)

۸. تبیین تفاوت مادتين ۱۴۵ و ۱۴۶ ق.آ.د.ک.

ماده ۱۴۵ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری مصوب ۱۳۷۸ ناظر به مواردی است که تخلف صورت گرفته و دستور ضبط وثیقه یا وجه الكفاله یا وجه الالتزام داده شده باشد. در این مورد قانونگذار مقرر داشته که ضرر و زیان مدعی خصوصی از همان مال یا وجهی که دستور ضبط آن داده شده است پرداخت گردد و اگر چیزی باقی ماند به نفع دولت ضبط گردد ولی ماده ۱۴۶ آن قانون ناظر به مواردی است که تخلفی صورت نگرفته است، در این صورت پس از محکومیت متهم، ابتدا محکوم به اعم از جزای نقدی و ضرر و زیان از تأمین موجود «مانند وثیقه» استیفاء می شود و سپس اگر چیزی باقی ماند به صاحبش بازگردانده می شود به این ترتیب تعارضی بین دو ماده نیست.

(نظریه شماره ۷/۳۹۵۸ مورخ ۱۳۸۸/۶/۳۱)

۹. ملاک تعیین قلمرو حوزه قضایی

باتوجه به تعریف حوزه قضائی در تبصره یک ماده ۳ اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب و آیین نامه اصلاحی آن و ماده ۶ آیین نامه اجرائی همان قانون، ملاک تعیین قلمرو حوزه قضائی ضوابط تقسیمات کشوری است.

(نظریه شماره ۷/۳۹۸۰ مورخ ۱۳۸۸/۷/۱)

۱۰. کسر از حقوق ماهانه محکوم علیه در صورت امتناع وی از پرداخت اقساط

چنانچه دادگاه با احراز اعسار محکوم علیه، حکم به تقسیط محکوم به صادر نماید، رأی صادره فعل [فصل] الخطاب است و محکوم علیه معسر مکلف است اقساط را پرداخت نماید و محکوم له نمی تواند از دادگاه تقاضا کند که مبلغی از حقوق مدیون معسر را به استناد ماده ۹۶ قانون اجرای احکام مدنی کسر نمایند، اما چنانچه محکوم علیه از پرداخت اقساط خودداری نماید، محکوم له می تواند از دادگاه درخواست نماید که به استناد ماده فوق دستور توقیف و برداشت حقوق ماهیانه کارمند معسر را از اداره امور مالی اداره متبوعه بنماید.

(نظریه شماره ۷/۳۹۸۳ مورخ ۱۳۸۸/۷/۱)

۱۱. صلاحیت دادگاه کیفری استان برای رسیدگی به قتل عمد حتی در صورت

صرف نظر اولیا از قصاص

رسیدگی به موضوع قتل عمدی اعم از اینکه اولیای دم تقاضای قصاص نمایند یا با گذشت از آن درخواست دیه نمایند در صلاحیت دادگاه کیفری استان است. بدیهی است جهت پذیرش درخواست دیه به جای قصاص نفس نیاز به رضایت جانی نیز می باشد.

(نظریه شماره ۷/۴۰۶۲ مورخ ۱۳۸۸/۷/۶)

۱۲. امکان پرداخت دیه جرح از بیت المال

بنابر فتاوی معتبر، در مواردی که دیه قتل بر بیت المال است، دیه جرح نیز بر بیت المال است. بنابراین در فرض استعلام، چنانچه تحقیقات معموله به حد کفایت انجام پذیرفته و از این جهت پرونده کامل باشد ولی به هیچ وجه موجبات شناسائی متهم فراهم نشود، در این

صورت با استفاده از ملاک ماده ۲۵۵ قانون مجازات اسلامی و این که خون مسلمان نباید هدر رود می توان حکم به پرداخت دیه از بیت المال صادر کرد، در ضمن طبق ماده ۱۰ قانون اصلاح قانون بیمه اجباری مسؤولیت مدنی دارندگان وسائل نقلیه موتوری زمینی در مقابل اشخاص ثالث، صندوق تأمین خسارتهای بدنی به منظور حمایت از زیان دیدگان حوادث رانندگی موضوع این ماده است نه مطلق مضروبین یا مجروحین که به جهات دیگری غیر از حوادث رانندگی صدمه دیده‌اند.

(نظریه شماره ۷/۴۰۶۹ مورخ ۱۳۸۸/۷/۶)

۱۳. قابل اعتراض بودن و نبودن قرار عدم صلاحیت

چنانچه قاضی دادگاه بخش به جانشینی بازپرس رسیدگی و قرار عدم صلاحیت رسیدگی صادر نماید، توجهاً به شق «ن» بند ۲ ماده ۳ قانون اصلاح قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب مصوب ۱۳۸۱ که به عینه مثل بازپرس عمل می نماید و بموجب این بند قرار عدم صلاحیت قابل اعتراض است، نتیجتاً ابلاغ آن لازم است. در غیر اینصورت یعنی در مقام قاضی محکمه چه در امور کیفری باستناد ماده ۲۳۲ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور کیفری و یا باستناد ماده ۳۳۲ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب ۱۳۷۹ اقدام به صدور قرار عدم صلاحیت نماید، نظر باینکه بموجب مادتين فوق الاشعار، قرارهای صادره قابل تجدیدنظر نمی باشند و قطعی است لذا نیازی به ابلاغ ندارد.

(نظریه شماره ۷/۴۰۷۰ مورخ ۱۳۸۸/۷/۶)

۱۴. عدم تأثیر تعدد سلاح در تعدد مادی

حمل و نگهداری اسلحه جنگی یا شکاری بدون مجوز قانونی جرم محسوب می شود. تعداد اسلحه تأثیری در میزان مجازات ندارد اعم از اینکه مرتکب یک اسلحه حمل نماید یا بیشتر، مطابق ماده ۲ قانون تشدید مجازات قاچاق اسلحه و مهمات و قاچاقچیان مسلح مصوب ۲۶ بهمن ماه ۱۳۵۰ قابل مجازات است و از شمول تعدد مادی خارج است.

(نظریه شماره ۷/۴۰۷۷ مورخ ۱۳۸۸/۷/۷)

۱۵. جرم نبودن انتقال سهام شخص حقوقی دارای امتیاز نشریه

نقل و انتقال سهام شخصیت حقوقی تأثیری در حقوق و تکالیف شخص حقوقی ندارد و انتقال سهام شخص حقوقی دارای امتیاز نشریه بدون اینکه نشریه واگذار شود جرم نیست و از شمول مقررات تبصره ۳ ماده ۸ قانون مطبوعات خارج است زیرا آنچه در این تبصره منع شده و جرم محسوب می گردد واگذاری امتیاز نشریه به غیر اعم از قطعی یا شرطی یا اجاره است.

(نظریه شماره ۷/۴۱۴۱ مورخ ۱۳۸۸/۷/۸)

۱۶. مکلف نبودن قاضی به اجرای مصوبات مغایر قانون شورای امنیت کشور

به صراحت تبصره ۲ ماده ۳ قانون راجع به تعیین وظائف و تشکیلات شورای امنیت کشور مصوب ۱۳۶۲/۶/۸ ، این شورا با هدف مشورت در امور امنیتی تشکیل می شود . اختیارات و تکالیف این شورا . هیچ مغایرتی با اختیارات و وظائف مذکور در اصل ۱۵۶ قانون اساسی در مورد قوه قضائیه که صرفاً در امور قضائی است ندارد و منافی اصل تفکیک قوا نمی باشد. از این رو این شورا حق مداخله در امور قضائی را ندارد و قاضی مکلف به اجرای مصوبات احتمالاً مغایر با قانون این شورا نیست.

(نظریه شماره ۷/۴۱۴۹ مورخ ۱۳۸۸/۷/۸)

۱۷. اختصاص مقررات مربوط به مستثنیات دین به شخص حقیقی - شمول مقررات

مربوط به مستثنیات دین نسبت به تأمین خواسته

باتوجه به ماده ۶۵ قانون اجرای احکام مدنی (مستثنیات دین) و مقررات مذکور در فصل سوم از باب نهم قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی و خصوصاً ماده ۵۲۶ قانون اخیرالذکر که تصریح نموده مستثنیات دین تا زمان حیات محکوم علیه جاری است چنین استنباط می شود که منظور مقنن از محکوم علیه در مقررات مذکور

شخص حقیقی است نه شخص حقوقی. بنابراین مقررات مربوط به مستثنیات دین در مورد اشخاص حقوقی قابل اعمال نیست. در پرونده های موضوع قرار تأمین خواسته نیز توقیف مستثنیات دین موجه نخواهد بود.

(نظریه شماره ۷/۴۱۹۱ مورخ ۱۳۸۸/۷/۱۱)

۱۸. مقام صالح اخذ ضامن یا تأمین برای اجرای حکم غیابی

اخذ ضامن یا تأمین موضوع تبصره ۲ ماده ۳۰۶ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی مصوب سال ۱۳۷۹ [برای اجرای حکم غیابی] باید قبل از صدور اجرائیه توسط دادگاه صادر کننده اجرائیه باشد.

(نظریه شماره ۷/۴۱۹۲ مورخ ۱۳۸۸/۷/۱۱)

۱۹. مرجع صالح برای صدور گواهی کفالت

تشخیص کفالت و تحت تکفل بودن افراد قانوناً بعهدده سازمان یا اداره‌ای است که این کفالت در تصمیم‌گیری آنها (برخورداری از بعضی امتیازات) مؤثر است و اصولاً مراجع قضائی (دادسراها و دادگاهها) مرجع صدور گواهی کفالت نیستند.

(نظریه شماره ۷/۴۱۹۳ مورخ ۱۳۸۸/۷/۱۱)

۲۰. نکول محسوب نشدن امتناع خواهان از ادای سوگند

با عنایت به ماده ۲۷۷ قانون آیین دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی و تبصره ذیل آن، چنانچه خواهان از ادای سوگند امتناع ورزد این امر نکول محسوب نمی‌شود و سوگند به خوانده رد نمی‌گردد، دادگاه باتوجه به مدارک ابرازی باید انشاء رأی بنماید.

(نظریه شماره ۷/۴۱۹۶ مورخ ۱۳۸۸/۷/۱۱)

بخش چهارم:

مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی

اساسنامه اصلاحی دانشگاه آزاد اسلامی

مصوب جلسات ۵۹۷، ۶۳۶، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۴، ۶۵۶ و ۶۶۰ مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۱۹، ۱۳۸۷/۹/۵، ۱۳۸۸/۸/۵، ۱۳۸۸/۸/۱۹، ۱۳۸۸/۹/۱۷، ۱۳۸۸/۱۰/۲۹ و ۱۳۸۹/۱/۲۴ شورای

عالی انقلاب فرهنگی

فصل اول - کلیات

ماده ۱- در جهت تحقق اهداف مندرج در کلیات آیین نامه تأسیس مؤسسات آموزش عالی غیردولتی غیرانتفاعی مصوب چهل و یکمین جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی، دانشگاه آزاد اسلامی که از این پس در این اساسنامه به اختصار «دانشگاه» نامیده می شود، تأسیس می گردد.

ماده ۲- دانشگاه یک مؤسسه آموزشی و پژوهشی با تابعیت ایرانی است که برای مدت نامحدود تأسیس می گردد و مرکز آن در تهران است. تغییر این محل، با پیشنهاد هیئت مؤسس موضوع ماده ۸ این اساسنامه و تصویب وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی امکان پذیر است.

ماده ۳- حدود فعالیت آموزشی و پژوهشی دانشگاه از حیث مقطع و رشته تحصیلی و از حیث ایجاد واحدهای وابسته، به تناسب رشته با توجه به مجوز شوراهای گسترش آموزش عالی وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تعیین می گردد.

ماده ۴- دانشگاه از تاریخ صدور جواز تأسیس توسط شوراهای گسترش آموزش عالی وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی رسمیت می یابد و رئیس دانشگاه نماینده قانونی دانشگاه خواهد بود.

ماده ۵ - دانشگاه مؤسسه ای است عمومی و غیردولتی و اموال آن بعنوان اموال عمومی محسوب می شود. هیچ یک از اعضای هیأت مؤسس، هیأت امناء، مدیران و دیگر ارکان و مسئولین دانشگاه هیچ گونه حق مالکیت و حق انتفاع شخصی از اموال مزبور را ندارند و اموال و منافع مزبور منحصرأ با رعایت مفاد این اساسنامه و مقررات حاکم و با رعایت مصلحت دانشگاه، صرف هزینه ها و پیشرفت و توسعه فعالیت های دانشگاه خواهد شد.

ماده ۶- دانشگاه تابع کلیه ضوابط و مقررات مربوط به مؤسسات آموزش عالی غیردولتی غیرانتفاعی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی و اصلاحات بعدی آن و حسب مورد مقررات وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود.

فصل دوم - ارکان دانشگاه

ماده ۷- ارکان دانشگاه عبارتند از:

۱- هیئت مؤسس.

۲- هیئت امناء.

۳- رئیس دانشگاه.

۴- شورای دانشگاه.

ماده ۸- هیئت مؤسس مرکب از ۹ نفر شامل آقایان: اکبر هاشمی رفسنجانی، سیدعبدالکریم موسوی اردبیلی، عبدالله جاسبی، علی اکبر ولایتی، حسن حبیبی، سیدحسن خمینی، محسن قمی و حمید میرزاده^۱ می‌باشد و چنانچه اعضاء هیئت مؤسس به علل مختلف مانند فوت، استعفاء، بیماری، برکناری، ناتوانی و یا هر علت دیگر به ۶ نفر کاهش یابد، هیئت مؤسس می‌باید افراد جایگزین به تعداد مورد نیاز را ظرف مدت ۳ ماه برای عضویت در هیئت مؤسس به شورای عالی انقلاب فرهنگی پیشنهاد نماید.

تبصره ۱- چنانچه هر یک از اعضاء هیئت مؤسس در ۳ جلسه متوالی یا ۵ جلسه غیرمتوالی و بطور غیرموجه شرکت نکنند مستعفی تلقی می‌شوند و طبق مفاد ماده فوق جایگزین آنها تعیین می‌شود.

تبصره ۲- چنانچه هیئت مؤسس طبق حکم قسمت اخیر ماده فوق و ظرف مدت ۳ ماه افراد جایگزین را برای عضویت در هیئت مؤسس به شورای عالی انقلاب فرهنگی پیشنهاد ندهد، شورا رأساً اقدام به معرفی و تصویب افراد جایگزین خواهد نمود.

ماده ۹- وظایف و اختیارات هیئت مؤسس:

الف) کسب امتیاز تأسیس از وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع ذیصلاح.

^۱. در روزنامه رسمی نام هشت نفر مذکور آمده است.

ب) معرفی اعضاء پیشنهادی برای تکمیل هیئت مؤسس طبق ماده ۸ فوق و براساس اکثریت دوسوم آراء اعضاء باقی مانده از هیئت مؤسس.

تبصره - ترکیب اعضاء هیئت مؤسس باید در هر حال مشتمل بر تعداد دو سوم اعضاء یعنی ۶ نفر باشد.

ج) نظارت مستمر بر فعالیتهای دانشگاه در جهت نیل به اهداف تعیین شده موضوع ماده ۱ و ارائه گزارش سالیانه از نظارت و بازرسی خود به شورای عالی انقلاب فرهنگی.

د) تنظیم و تصویب آیین نامه داخلی هیئت مؤسس با رعایت مفاد این اساسنامه. تبصره - یک نسخه از صورت جلسات هیأت مؤسس، حسب مورد توسط رئیس دانشگاه به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه می شود.

ماده ۱۰- اعضاء هیئت امناء عبارتند از:

۱- پنج نفر از اعضاء هیئت علمی تمام وقت دانشگاهها در مرتبه دانشیاری و یا بالاتر به پیشنهاد و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی.

۲- چهار نفر از اعضاء هیئت مؤسس که حتماً یک نفر از آنها روحانی باشد.

۳- وزرای علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا نمایندگان آنها.

۴- رئیس نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاهها یا معاون وی.

۵ - رئیس دانشگاه (دبیر هیئت امناء).

تبصره ۱- مدت عضویت هیئت امناء چهار سال بوده و در اولین جلسه از بین اعضاء یک نفر به ریاست هیئت انتخاب می شود.

تبصره ۲- در صورت استعفاء هر یک از اعضاء هیئت امناء یا فوت یا برکناری یا ناتوانی و یا هر علت دیگر، جایگزین او طبق مقررات این اساسنامه و برای باقیمانده مدت دوره انتخاب خواهد شد.

تبصره ۳- احکام اعضاء هیئت امناء با امضاء رئیس هیأت مؤسس صادر خواهد شد.

ماده ۱۱- هیئت امناء حداقل هر دو ماه یکبار به دعوت رئیس هیئت تشکیل جلسه می دهد. جلسات با حضور اکثریت کل اعضاء رسمیت می یابد و تصمیمات با اکثریت آراء اعضاء حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

تبصره ۱- در صورت لزوم به پیشنهاد رئیس دانشگاه یا نمایندگان وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا سه نفر از اعضاء، جلسه فوق‌العاده هیئت امناء تشکیل می‌گردد.

تبصره ۲- اداره جلسات هیئت امناء طبق آئین‌نامه‌ای خواهد بود که با رعایت مفاد این اساسنامه به تصویب هیئت امناء می‌رسد.

تبصره ۳- رئیس دانشگاه به عنوان دبیر هیئت امناء مکلف است یک نسخه از صورت جلسات را برای هر یک از اعضاء هیئت امناء، هیئت مؤسس و شورای عالی انقلاب فرهنگی ارسال نماید.

تبصره ۴- چنانچه هر یک از اعضای هیئت امناء در ۳ جلسه متوالی یا ۵ جلسه غیرمتوالی و بطور غیرموجه شرکت نکنند مستعفی تلقی می‌شوند و طبق مفاد این اساسنامه جایگزین آنها تعیین می‌شود.

ماده ۱۲- وظایف و اختیارات هیئت امناء :

الف) تصویب سازمان و تشکیلات دانشگاه و آئین‌نامه‌های مالی و اداری که از طرف رئیس دانشگاه پیشنهاد می‌شود.

ب) تصویب بودجه دانشگاه و پیشنهاد طرحهای توسعه آن به وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ج) تعیین خزانه‌دار دانشگاه و همچنین تعیین اشخاصی که حق گشایش حسابهای بانکی به نام دانشگاه و حق برداشت از حسابهای آن را دارند و تعیین حسابرس برای دانشگاه.

د) تأیید و تصویب حسابها و ترازنامه سالانه دانشگاه با توجه به گزارش حسابرسی و سپس تقدیم گزارش به وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

هـ) پیشنهاد رئیس دانشگاه به شورای عالی انقلاب فرهنگی و صدور حکم توسط رئیس هیئت امناء پس از تصویب توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی.

تبصره - هیئت امناء پس از رسمیت یافتن طبق این اساسنامه، ظرف مدت یک ماه فرد پیشنهادی برای احراز ریاست دانشگاه را به شورای عالی انقلاب فرهنگی معرفی می‌نماید.

و) عزل رئیس دانشگاه.

- ز) جلب کمک‌های مالی و امکانات.
- ح) تصویب مقررات مربوط به اعضاء هیئت علمی و کارکنان اداری دانشگاه و تعرفه حقوق و دستمزد و مزایا.
- تبصره - مقررات ناظر بر جذب و تبدیل وضعیت هیئت علمی دانشگاه، تابع حکم مقرر در ماده ۱۹ این اساسنامه خواهد بود.
- ط) پیشنهاد هر نوع تأسیس، توسعه یا انحلال واحدهای دانشگاه به وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- س) تنظیم آئین‌نامه مالی و معاملاتی و ارائه آن به وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی موضوع ماده ۱۵ کلیات آئین‌نامه تأسیس مؤسسات آموزش عالی غیردولتی غیرانتفاعی.
- ک) پیشنهاد میزان شهریه دانشجویان و آئین‌نامه چگونگی دریافت آن جهت تصویب حسب مورد به وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.
- گ) تنظیم و تصویب آئین‌نامه داخلی هیئت امنا.
- ف) تصویب اخذ وام.
- ل) تعیین نحوه اداره واحدهای تولیدی دانشگاه.
- م) تصویب آئین‌نامه تشکیل شورای دانشگاه.
- ن) تصویب ظرفیت پذیرش دانشجویان که از طرف رئیس دانشگاه پیشنهاد می‌گردد.
- ی) انتخاب رئیس واحدهای مراکز استان و واحدهایی که دارای ۵۰۰۰ دانشجو به بالا می‌باشد به پیشنهاد رئیس دانشگاه و تأیید هیأت امنا و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی می‌باشد. همچنین انتخاب رؤسای سایر واحدها به پیشنهاد رئیس دانشگاه و تأیید هیأت امنا و حسب مورد تصویب وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود. صدور حکم برای مدت چهار سال توسط رئیس دانشگاه انجام می‌شود.
- تبصره ۱- هر نوع توسعه، ایجاد رشته جدید، ایجاد ظرفیت و سایر موارد مربوط با پیشنهاد هیأت امنا و طبق ماده ۳ این اساسنامه با تأیید وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

تبصره ۲- هیئت امناء در انجام وظایف خود، مقررات و ضوابط قانونی کشور و به ویژه مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی را رعایت خواهد کرد.

تبصره ۳- به منظور ارتقاء خلاقیت و مدیریت کیفی دانشگاه، در هر یک از استان‌های کشور هیأت امنای استانی دانشگاه آزاد اسلامی برای انجام مأموریت‌های محوله تشکیل می‌شود. نحوه تشکیل، ترکیب اعضاء و شرح وظایف این هیأت‌ها، توسط هیأت امناء مرکزی دانشگاه تهیه و به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی خواهد رسید.

ماده ۱۳- رئیس دانشگاه:

اداره امور دانشگاه با رئیس دانشگاه است که به پیشنهاد هیئت امناء و تأیید شورای عالی انقلاب فرهنگی و حکم رئیس هیئت امناء برای مدت ۴ سال منصوب می‌شود.

تبصره ۱- پذیرش استعفا و یا عزل رئیس دانشگاه پس از تصویب هیئت امناء با حکم رئیس هیئت امناء خواهد بود.

تبصره ۲- پس از استعفا و یا عزل رئیس دانشگاه هیأت امناء موظف است ضمن تعیین سرپرست برای دانشگاه، طی یک مهلت سه ماهه نسبت به معرفی گزینه پیشنهادی برای احراز ریاست دانشگاه به شورای عالی انقلاب فرهنگی اقدام نماید. در صورت انقضای مهلت سه ماهه، شورای عالی انقلاب فرهنگی رأساً نسبت به تعیین سرپرست دانشگاه اقدام نموده تا زمانی که هیأت امناء، گزینه پیشنهادی را معرفی نماید.

تبصره ۳- در صورتی که بیش از دوسوم اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی، قائل به فقدان صلاحیت رئیس دانشگاه باشند، هیأت امناء مکلف به عزل وی و معرفی فرد جایگزین می‌باشد.

ماده ۱۴- وظایف و اختیارات رئیس دانشگاه:

الف) اجرای مفاد اساسنامه، مقررات و ضوابط و سیاست‌های شورای عالی انقلاب فرهنگی و مقررات و آئین‌نامه‌های مصوب وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.

ب) نظارت بر حسن اجرای کلیه امور دانشگاه و ایجاد هماهنگی میان مسئولان آموزشی و پژوهشی و دانشجویی و سایر واحدهای تحت مدیریت و ارسال گزارش سالانه به

وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و شورای عالی انقلاب فرهنگی.

(ج) شرکت در جلسات هیئت امناء به عنوان دبیر.

(د) نصب و عزل رؤسای واحدها و مسئولانی که مستقیماً زیر نظر رئیس دانشگاه انجام وظیفه می‌نمایند.

تبصره - نصب رؤسای واحدهای مراکز استان و واحدهایی که دارای ۵۰۰۰ دانشجو به بالا می‌باشد طبق مفاد بند ی ماده ۱۲ این اساسنامه خواهد بود.

(ه) تهیه و تنظیم بودجه سالانه دانشگاه و واحدهای تابعه و ارائه آن به هیئت امناء برای تصویب.

(و) ارائه پیشنهادهای مربوط به تأسیس، توسعه، انحلال و ادغام واحدها و مؤسسات تابعه به هیئت امناء.

(ز) تهیه و تنظیم سازمان و تشکیلات دانشگاه و آئین‌نامه‌های مربوط و ارائه آن به هیئت امناء برای تصویب.

(ح) ایجاد هماهنگی لازم در بهره‌وری از امکانات علمی، آموزشی، پژوهشی و فنی و جذب نیروهای مورد نیاز برای نیل به اهداف دانشگاه.

تبصره - رئیس دانشگاه می‌تواند به مسئولیت خود قسمتی از اختیارات خود را به قائم مقام و یا هر یک از معاونان و رؤسای واحدهای تابعه تفویض نماید.

ماده ۱۵- شوراها و کمیسیون‌ها:

تشکیل شورای دانشگاه و شورای دانشکده‌ها و کمیسیون‌های آموزشی، پژوهشی و دانشجویی حسب مورد طبق ضوابط معمول در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی تابع وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد بود.

فصل سوم - سایر مقررات

ماده ۱۶- ایجاد دانشکده‌ها منوط به احراز شرایط و ضوابط تعیین شده حسب مورد توسط شوراهای گسترش آموزش عالی وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

ماده ۱۷- ظرفیت پذیرش دانشجویان برای هر سال تحصیلی موضوع بند ن ماده ۱۲ این اساسنامه باید براساس نیازهای کشور و حسب مورد به تصویب نهائی وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی برسد.

ماده ۱۸- گزینش عمومی دانشجویان این دانشگاه براساس ضوابط معمول در سایر دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و با نظارت هیئت‌های مرکزی گزینش انجام شود.

ماده ۱۹- جذب اعضاء هیئت علمی دانشگاه براساس ضوابط معمول در کلیه دانشگاه‌های کشور و با نظارت هیئت عالی جذب هیأت علمی و حسب مورد در هیأت‌های مرکزی جذب وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی انجام شود.

ماده ۲۰- استفاده از عناوین مرتبه‌های دانشگاهی مشتمل بر مربی - آموزشیار، مربی، استادیار، دانشیار و استاد باید مطابق ضوابط به تصویب هیأت‌های ممیزه دانشگاه برسد. چارچوب فعالیت و ترکیب هیأت‌های مزبور حسب مورد به تأیید هیئت ممیزه مرکزی وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و یا بهداشت، درمان و آموزش پزشکی خواهد رسید.

ماده ۲۱- وظائف و اختیارات هیئت مؤسس و هیئت امناء دانشگاه قائم به شخص است و قابل واگذاری به دیگری نیست.

ماده ۲۲- در کلیه موارد مندرج در این اساسنامه که هر یک از ارکان دانشگاه موظف به ارائه گزارش به شورای عالی انقلاب فرهنگی و وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشند، گزارش مزبور بایستی در چارچوب محورها و موضوعات مورد نظر شورای عالی و وزارتین مزبور ارائه شود.

ماده ۲۳- انحلال دانشگاه به پیشنهاد دوسوم اعضای هیئت مؤسس و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی امکان‌پذیر خواهد بود. پس از تصویب انحلال دانشگاه، هیئت تصفیه‌ای مرکب از ۹ نفر (دو نفر به انتخاب هیئت مؤسس و دو نفر نماینده وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و پنج نفر نماینده شورای عالی انقلاب فرهنگی) با رعایت مقررات قانونی امر تصفیه را برعهده خواهند داشت.

تبصره - در صورت تصویب انحلال، هیئت تصفیه موظف است کلیه تعهدات مربوط به دانشجویان موجود را تا اتمام دوره تحصیلات آنان به نحو مطلوب به انجام رساند. این امر در مورد واحدهای تابعه به عهده تشکیلات مرکزی دانشگاه خواهد بود.

ماده ۲۴- هرگونه تغییر و اصلاح این اساسنامه مطابق راهکارهای ذیل انجام می‌شود:

۱- بنا به پیشنهاد هر یک از هیأت‌های مؤسس و امناء دانشگاه و حسب مورد تأیید شورای گسترش آموزش عالی وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی.

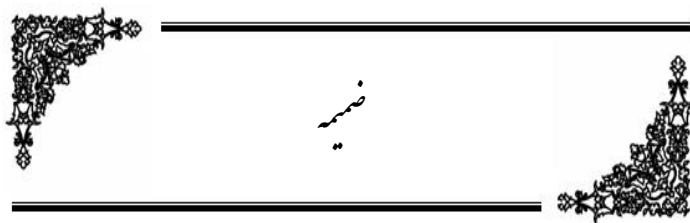
۲- بنا به پیشنهاد و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی.

ماده ۲۵- این اساسنامه در ۲۵ ماده و ۲۲ تبصره در جلسات ۵۹۷، ۶۳۶، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۴، ۶۵۶ و ۶۶۰ مورخ ۱۳۸۵/۱۰/۱۹، ۱۳۸۷/۹/۵، ۱۳۸۸/۸/۵، ۱۳۸۸/۸/۱۹، ۱۳۸۸/۹/۱۷، ۱۳۸۸/۱۰/۲۹ و ۱۳۸۹/۱/۲۴ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید و اساسنامه قبلی مصوب ۱۳۶۶/۸/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی و همچنین سایر مقررات مغایر با آن، منسوخ می‌باشد.

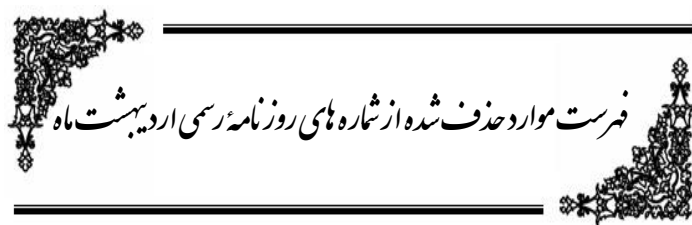
(نقل از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۷۴ مورخ ۱۳۸۹/۲/۵)

بخش پنجم:

توجه: به نظر می رسد مواردی از شماره های ویژه نامه قوانین و مقررات روزنامه رسمی در اردیبهشت ماه ۱۳۸۹ برای مخاطبین کاربرد ندارد. لذا از درج آن در این ماهنامه خودداری شده است و در صورت درخواست هر یک از موارد حذف شده، متن کامل آن برای متقاضی ارسال خواهد شد.

ردیف	موارد حذف شده از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۷۴ مورخ ۱۳۸۹/۲/۵
۱	تفئذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر فرمهین
۲	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر جدید امیرکبیر

ردیف	موارد حذف شده از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۷۶ مورخ ۱۳۸۹/۲/۷
۱	اصلاح آیین نامه شورای برنامه ریزی و توسعه استان و کارگروه های تخصصی
۲	پروتکل همکاری منطقه ای برای مبارزه با آلودگی ناشی از نفت و سایر مواد مضره در موارد اضطراری (کویت - ۲۴ آوریل ۱۹۷۸ برابر با ۱۳۵۷/۲/۵)
۳	کنوانسیون منطقه ای کویت برای همکاری درباره حمایت از محیط زیست دریایی در برابر آلودگی (۲۴ آوریل ۱۹۷۸ برابر با ۱۳۵۷/۲/۵)
۴	کنوانسیون بین المللی مسئولیت مدنی ناشی از خسارت آلودگی نفتی با اعمال اصلاحات پروتکل (۱۹۹۲)
۵	کنوانسیون بین المللی تأسیس یک صندوق بین المللی برای جبران خسارت ناشی از آلودگی نفتی با اعمال اصلاحات پروتکل (۱۹۹۲)

ردیف	موارد حذف شده از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۸۰ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۲
۱	تفئذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع - تفصیلی شهر بهرمان
۲	تفئذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر جویبار
۳	تفئذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر منوجان

ردیف	موارد حذف شده از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۸۲ مورخ ۱۳۸۹/۲/۱۴
۱	قانون استفاده از تسهیلات حساب ذخیره ارزی برای حمل و نقل ریلی و عمومی شهرها
۲	تفئذ مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر هجدک
۳	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر ارومیه
۴	مصوبه «اصلاح بند ۱ ماده ۶ اصلاحی اساسنامه صندوق حمایت از پژوهشگران (مصوب جلسه ۵۳۶ مورخ ۱۳۸۳/۱/۱۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی)»
۵	مصوبه «اصلاح و تکمیل بندهای ۱۰ و ۱۱ و الحاق یک بند جدید به مصوبه سیاست ها و راهبردهای ارتقاء و توسعه فناوری نانو (مصوب جلسه ۵۸۲ مورخ ۱۳۸۵/۲/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

ردیف	موارد حذف شده از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۹۱ مورخ ۱۳۸۹ / ۲ / ۲۵
۱	قانون موافقتنامه همکاریهای گردشگری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لبنان

ردیف	موارد حذف شده از روزنامه رسمی شماره ۱۸۹۹۳ مورخ ۱۳۸۹ / ۲ / ۲۸
۱	آئین نامه قانون « اصلاح قانون حفظ و گسترش فضای سبز در شهرها مصوب سال ۱۳۵۹ شورای انقلاب» مصوب ۱۳۸۸/۵/۱۳ مجمع تشخیص مصلحت نظام
۲	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص الحاق اراضی کالدشت (هشت بهشت)، احمدآباد و محک و .... به محدوده شهر دماوند
۳	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص تأمین اراضی موردنیاز مسکن مهر شهر ایلام
۴	مصوبه شورای عالی شهرسازی و معماری ایران در خصوص طرح جامع شهر فهرج

نظرخواهی

به استحضار قضات محترم می‌رساند معاونت آموزش و تحقیقات قوه قضائیه در راستای ارتقای سطح آگاهی مخاطبین از قوانین و مقررات و ایجاد سرعت و سهولت در این امر، هر ماه قوانین و مقرراتی را که به نحوی در امر قضاوت مورد نیاز است، به صورت ویژه نامه منتشر می‌کند. برای استفاده از نظرات شما عزیزان انتظار دارد پاسخ پرسش‌های زیر را به یکی از سه طریق زیر منعکس فرمایید:

الف: تهران- خیابان حافظ - نیش خیابان سمیه - ساختمان شماره سه قوه قضائیه - معاونت آموزش و تحقیقات- اداره کل برنامه ریزی و تدوین متون آموزشی

ب: پست الکترونیکی Tadvin_motoon@yahoo.com

ج: شماره ۸۸۹۱۹۴۱۸ - ۰۲۱

۱- این ماهنامه تا چه میزان نیاز شما را در خصوص اطلاع یابی از قوانین و مقررات جدید تأمین می‌کند؟

خیلی کم ☐ کم ☐ متوسط ☐ زیاد ☐ خیلی زیاد ☐

۲- در این شماره به نظر شما کدامیک از مطالب زائد است و باید جزء موارد حذف شده قید شود؟

.....
.....

۳ - لطفاً نظر تان را نسبت به دسته بندی و تبویب (چیدمان) مطالب مشروحاً اعلام داشته و مشخص فرمایید چه تغییری را لازم می‌دانید.

.....
.....

۴ - کدامیک از روش های ذیل را جهت دریافت ویژه نامه ترجیح می‌دهید؟

دریافت نسخه چاپی ☐ دریافت نسخه الکترونیکی از طریق ایمیل ☐

دریافت نسخه الکترونیکی از طریق پایگاه اطلاع رسانی معاونت آموزش و تحقیقات ☐

۵ - تاکنون چند شماره این ویژه نامه را دریافت کرده اید؟

همه شماره ها ☐ هیچ کدام از شماره ها ☐

برخی شماره ها ☐ با ذکر تعداد و شماره.....

۶ - چنانچه انتقاد یا پیشنهادی درخصوص بهبود این ویژه نامه دارید، مرقوم فرمایید.

.....
.....

۷- در صورت تمایل نام و شماره تلفن خود را مرقوم دارید.

.....

فرم درخواست اشتراک ویژه نامه قوانین و مقررات

همکار محترم:

هدف اصلی از انتشار این ویژه نامه اطلاع یابی به موقع مخاطبین از قوانین و مقررات جدید الصوب می باشد لذا با توجه به درخواستهای مکرر قضات محترم از سراسر کشور و به منظور حصول اطمینان بیشتر از رسیدن به نامه به دست مخاطبین در اقصی نقاط کشور، این ویژه نامه به طور مستمر برای متقاضیانی که نسبت به تکمیل و ارسال «فرم درخواست اشتراک» اقدام کرده اند، ارسال خواهد شد.

در صورت تایل به دریافت ستر شماره های بعدی لازم است فرم زیر را تکمیل و ارسال فرمایید.

نام: ..... نام خانوادگی: .....

سمت قضائی مطابق ابلاغ: .....

تلفن ثابت: ..... تلفن همراه: .....

نشانی دقیق: .....

کد پستی: ..... محل خدمت: .....

نشانی پست الکترونیکی (در صورت اشتق): .....

امضاء